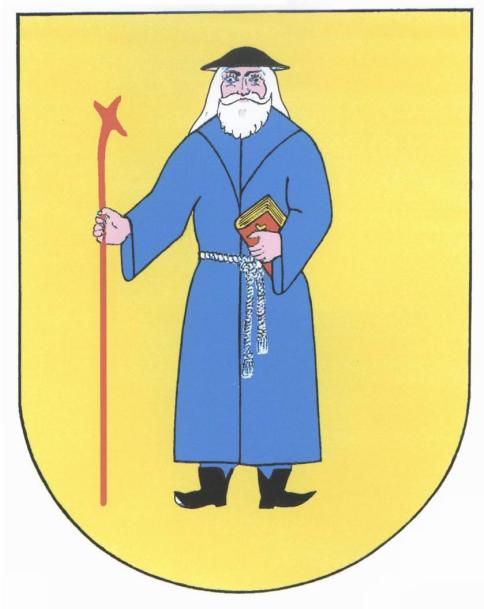

Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Opatowiec na lata 2004 -2006 i perspektywicznie w latach 2007 – 2013

Spis treści

UCHWAŁA NR XIX/110/2004 4
1 Wstęp 6
2 Diagnoza sytuacji społeczno-gospodarczej na obszarze Gminy Opatowiec 7
2.1 Ogólna charakterystyka Gminy 7
2.1.1 Charakterystyka historyczna 9
2.1.2 Charkterystyka geograficzna 11
2.1.3 Walory przyrodnicze 13
2.2 Jednostki osadnicze Gminy 15
2.3 Ludność Gminy Opatowiec 22
2.3.1 Struktura wiekowa 22
2.3.2 Przyrost naturalny 23
2.3.3. Osoby niepełnosprawne 23
2.4 Gospodarka 24
2.5 Rolnictwo 25
2.6 Leśnictwo 26
2.7 Turystyka 27
2.8 Infrastruktura 30
2.8.1 Mieszkalnictwo 30
2.8.2 Komunikacja 30
2.8.3 Infrastruktura techniczna 36
2.9 Edukacja 42
2.10 Opieka zdrowotna 43
2.10.1 Podstawowa opieka zdrowotna 43
2.10.2 Szpitale 43
2.11 Pomoc społeczna 43
2.12 Bezpieczeństwo 45
2.12.1 Policja 45
2.12.2 Straż Pożarna 45
2.13 Kultura 45
2.14 Budżet 45
2.15 Analiza SWOT 48
3. Identyfikacja działań rozwojowych Gminy Opatowiec do roku 2013 50
3.1 Identyfikacja problemów 50

3.2 Cele i zadania realizacyjne 58
3.3 Lista zadań istotnych dla rozwoju gminy 68
3.4 Lista zadań do realizacji 69
3.4.1 Lista zadań objętych interwencja Programu Rozwoju Lokalnego – okres programowania 2004-2006 i w latach 2007-2013 71
3.4.2 Charakterystyka zadań realizowanych w ramach Programu Rozwoju Lokalnego 78
4 Oczekiwane wskaźniki osiągnięć Planu Rozwoju Lokalnego 79
5. Plan finansowy na lata 2004-2013 80
6. System wdrażania, sposoby monitorowania, oceny i komunikacji społecznej 81
6.1 System wdrażania Planu Rozwoju Lokalnego Gminy Opatowiec 81
6.2 Monitoring wdrażania Planu Rozwoju Lokalnego Gminy Opatowiec 81
6.3 Public Relations Planu Rozwoju Lokalnego Gminy Opatowiec 82
7. Zakończenie 83
8. Spis literatury 84
9. Załączniki 85
Załącznik nr 1 – raport z realizacji Planu Rozwoju Lokalnego 85

UCHWAŁA NR XIX/110/2004

RADY GMINY W OPATOWCU

z dnia 23 października 2004 r

w sprawie przystąpienia do opracowania "Planu Rozwoju Lokalnego Gminy Opatowiec"

Na podstawie art. 18 ust.2 pkt.6 ustawy z dnia 8 marca o samorządzie gminnym(tekst jednolity: Dz.U. z 2001 r Nr 142 poz.1591 z późniejszymi zmianami) ***Rada Gminy*** *uchwala , co następuje* ***:***

§1.

Przystępuje się do opracowania „Planu Rozwoju Lokalnego Gminy Opatowiec"

§2.

Podstawowym celem opracowania Planu Rozwoju Lokalnego jest wykazanie planów inwestycyjnych gminy planowanych do realizacji w latach 2004 – 2006 i perspektywicznie w latach 2007 – 2013, w tym planowanych do realizacji przy wsparciu ze środków funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.

§ 3.

Przedmiotem planowania w Planie Rozwoju Lokalnego są przedsięwzięcia inwestycyjne na terenie Gminy.

§ 4.

Wykonanie uchwały zleca się Wójtowi Gminy.

§5.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy

Andrzej Malec

U Z A S A D N I E N I E

Opracowanie Planu Rozwoju Lokalnego jest niezbędnym elementem przygotowania Gminy Opatowiec do pozyskiwania funduszy strukturalnych Unii Europejskiej w ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego, a dokładnie z jego Priorytetu 3 – Rozwój Lokalny. Zawartość i układ Planu Rozwoju Lokalnego odpowiada wytycznym przygotowanym przez Ministerstwo Gospodarki i Pracy w czerwcu 2004 r.

Podstawowym celem przygotowania Planu Rozwoju Lokalnego jest wskazanie zadań inwestycyjnych na terenie Gminy Opatowiec w latach 2004 – 2006 i perspektywicznie w latach 2007 – 2013 planowanych do realizacji wraz ze wskazaniem źródeł finansowania, przede wszystkim wsparcia z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.

Plan Rozwoju Lokalnego obejmuje następujące elementy składowe:

a. obszar i czas realizacji Planu rozwoju Lokalnego
b. opis aktualnej sytuacji społeczno – gospodarczej na obszarze objętym wdrażaniem,
c. wykaz realizowanych zadań , wraz z harmonogramem realizacji, nakładami i rezultatami,
d. powiązania projektu z innymi działaniami realizowanymi na terenie powiatu,
e. oczekiwane wskaźniki osiągnięć Planu,
f. plan finansowy na lata 2004 – 2006 i perspektywicznie na lata 2007 – 2013,
g. system wdrażania, sposoby monitorowania i oceny oraz komunikacji społecznej,

Przygotowanie Planu Rozwoju Lokalnego pozwoli na włączenie w proces wyznaczania priorytetowych działań lokalnych społeczności oraz partnerów społecznych, czyli bezpośrednich odbiorców działań.

Biorąc pod uwagę powyższe, w tym w szczególności potrzebę posiadania w/w dokumentu programowego, warunkującego możliwość ubiegania się o środki z funduszy strukturalnych, podjęcie niniejszej uchwały jest uzasadnione.

1. Wstęp

Plan Rozwoju Lokalnego gminy Opatowiec, jak wspomniano w powyższym uzasadnieniu powstał celem zaplanowania działań optymalnych dla rozwoju Gminy Opatowiec i poprawy poziomu życia jej mieszkańców.

Posiadanie takiego Programu wynika równie z zapisów rządowego dokumentu „Uzupełnienie Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego na lata 2004-2006". Według Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego na lata 2004-2006, warunkiem koniecznym do uzyskania dofinansowania w ramach Działania 3.1 oraz 3.2 jest załączenie do wniosku o dofinansowanie zadania inwestycyjnego Planu Rozwoju Lokalnego Gminy. W Planie tym powinno być ujęte zadanie, o dofinansowanie, którego ubiega się wnioskodawca Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Opatowiec na Lata 2004-2006 powstał w oparciu o dokumenty przyjęte w 2004 roku przez Radę Gminy Opatowiec: *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Opatowiec*, *Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Opatowiec* i *Program Ochrony Środowiska dla Gminy Opatowiec*. Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Opatowiec łączy w sobie ponadto założenia przyjęte w *Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego* i *Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego*

Instrumentem realizacji Planu Rozwoju Lokalnego będą środki podchodzące z budżetu gminy. Ze względu na skalę potrzeb oraz ograniczone możliwości finansowe gminy konieczne będzie pozyskanie dodatkowych, zewnętrznych źródeł finansowania, zarówno ze środków pomocowych krajowych i zagranicznych, jak również od inwestorów prywatnych.

2. Diagnoza sytuacji społeczno-gospodarczej na obszarze Gminy Opatowiec

2.1 Ogólna charakterystyka Gminy

Gmina Opatowiec jest zlokalizowana w województwie świętokrzyskim w powiecie kazimierskim. Położona jest w południowej rolniczej części województwa, przy drodze nr 79 Warszawa-Bytom.

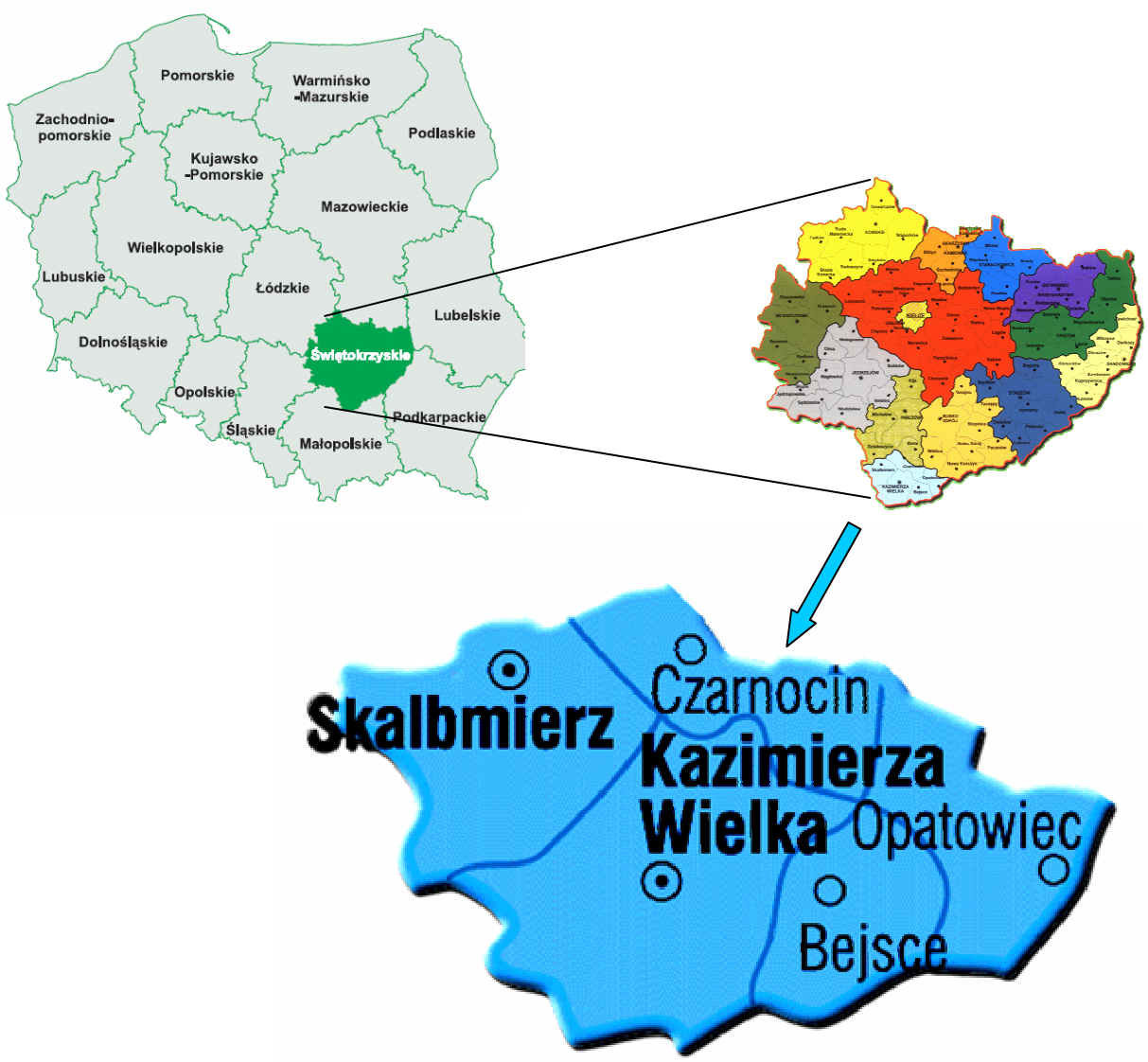

[źródło: Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego, Kielce czerwiec 2000r.]

Zgodnie z poniższą tabelą zajmuje czwarte miejsce pod względem wielkości wśród gmin powiatu.

Gmina	Powierzchnia [ha]
Kazimierza Wielka	14 059
Czarnocin	6953
Skalbmierz	8621
Opatowiec	6841
Bejsce	5774
Razem	42 248

[źródło: Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Opatowiec]

Ośrodkiem gminnym jest miejscowość Opatowiec, leżąca w południowej części gminy nad Wisłą u ujścia Dunajca do Wisły, na dawnym szlaku handlowym wiodącym z Bramy Morawskiej do Gdańska.

Wiodącą funkcją gminy jest rolnictwo. Takie działania są uwarunkowane przede wszystkim dobrą jakością gleb, niewielkim udziałem lasów w ogólnej powierzchni gminy oraz przewagą gruntów ornych na jej terenie. W perspektywie kilkunastu najbliższych lat planowany jest rozwój przetwórstwa rolno-spożywczego.

[źródło: Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego, Kielce czerwiec 2000r.]

Rzeźba terenu jest urozmaicona. Ze względu na rolniczy charakter gminy dominuje tu zabudowa o nieco rozproszonych tendencjach.

2.1.1 Charakterystyka historyczna

Pierwsze dane dotyczące Opatowca pochodzą z XI w., kiedy jeszcze jego właściwa nazwa brzmiała Opattyniec. Właścicielem ponad 100 osobowego Opatowca był Opat Benedyktynów z Tyńca koło Krakowa. W tym czasie Benedyktyni zaczęli uczyć ludność podstawowych zawodów rolniczych, co znacznie przyspieszyło jej rozwój.

Ważną postacią dla mieszkańców Opatowca jest żyjący w tym okresie święty Andrzej Świerad (ok. 980 – 1034 r.), eremita znad Dunajca. Według tradycji (zapisanej dopiero w XVI wieku) urodził się on w Opatowcu. U zbiegu rzek Dunajca i Wisły prowadził pełną wyrzeczeń działalność ewangelizacyjną, żyjąc z pracy własnych rąk, w skrajnym ubóstwie – na wzór życia św. Pawła. Około 1022 roku udał się na Słowację, gdzie wstąpił do opactwa benedyktyńskiego św. Filipa. Po jego śmierci imię świętego zasłynęło cudami, w konsekwencji Andrzej Świerad w 1083 został kanonizowany. Dziś kult Świętego, oprócz Tropi i Krakowa, jest żywy również w Opatowcu.

W wyniku najazdu Tatarów w roku 1241 i 1259 Opatowiec został doszczętnie zniszczony i tylko dzięki zaangażowaniu mieszkańców ponownie odbudowany. W roku 1271 otrzymał prawa miejskie, oparte na statucie miasta Krakowa. W XV-XVI wieku nastąpił znaczny rozwój miejscowości, spowodowany coraz intensywniejszą działalnością produkcyjną zarejestrowaną w 12 cechach. Budownictwo murowane coraz częściej wypierają drewno, czego przykładem może być XV-wieczny Kościół zlokalizowany w Opatowcu.

XV-wieczny Kościół zlokalizowany w Opatowcu

XVI wiek stał się dla miasta symbolem rozwoju gospodarczego i administracyjnego. Według danych historycznych w roku 1553, aż 55 warsztatów produkcyjnych i 13 zakładów gorzelniczych płaci czynsze, a na Wiśle pracują 4 młyny. W tym czasie nastąpił bardzo prężny rozwój żeglugi na Wiśle i Dunajcu. Rozwój miasta przerywają jednak kolejne najazdy Szwedów na Polskę. Szwedzi okupowali Opatowiec przez 4 lata rabując i wywożąc wiele cennych rzeczy. Po tych wydarzeniach miasto nie wróciło już do stanu poprzedniej świetności. W roku 1772 nastąpił rozbiór Polski pomiędzy trzech zaborców. Do Opatowca wkroczyły wojska rosyjskie, ustalono komorę celną i straż graniczną pomiędzy dwoma państwami Rosją i Austrią.

Od XIW w. Opatowiec, znajdujący się pod rządami rosyjskimi, popadł w coraz większą ruinę. Mieszkańcy dotkliwiej odczuli biedę, stagnację życia, dokuczliwy brak mieszkań, pracy, zamarło nawet rękodzielnictwo. Po powstaniu styczniowym do Opatowca wkroczyły wojska rosyjskie, rozbijając i paląc miasto. W roku 1869 Opatowiec utracił prawa miejskie.

Podczas I wojny światowej Opatowiec został zajęty przez wojsko Austrii, które utworzyło w nim front wojenny. Po jej zakończeniu przystąpiono do odbudowy Opatowca.

Atutami turystycznym gminy jest nieskażone środowisko, piękne tereny leśne, czysta woda i powietrze, zdrowa żywność oraz malownicze okolice u biegu Wisły i Dunajca. Istniejąca i użytkowana przeprawa promowa, pozwala na połączenie województwa z ościennych województwem małopolskim. Na szlaku z Opatowca przez Rogów do Bejsc, można zobaczyć zabytkową świątynię, a w Rogowie figurę Matki Boskiej i dzwonnicę w stylu barokowym. Turyści mogą odpocząć i posilać się w zajeździe w Chwalibogowicach, a amatorzy konnej jazdy znajdą miejsce w zajeździe i restauracji-motelu w Kraśniowie.

2.1.2 Charkterystyka geograficzna

Większość obszaru gminy wchodzi w skład Koszycko-Opatowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu. Pozostała powierzchnia gminy około 0,9 tys. leży w granicach otuliny Nadnidziańskiego Parku Krajobrazowego i częściowo w granicach tego parku:

- Opatowiecki Obszar Chronionego Krajobrazu (K-OOChK) o powierzchni 5950 ha zajmuje teren gminy Opatowiec (z wyjątkiem jednego sołectwa) granicząc wzdłuż Wisły z województwem małopolskim. Niewielkie fragmenty lasów mają wielką wartość przyrodniczą. Należą do nich bory mieszane z bogato rozwiniętym runem, w którym występują rzadkie i prawnie chronione gatunki roślinne m. in. jarzmianka większa, widłak goździsty, gruszyczka okrągłolista, wawrzynek wilczełyko i inne. Dominującą rolę odgrywają tu zbiorowiska nieleśne. Na obrzeżach lasów i na miedzach porastają zarośla krzewiaste z udziałem leszczyny i tarniny. Doliny rzek porastają wilgotne zbiorowiska łąkowe. W miejscach o zachowanych tradycyjnych formach uprawy pól występują fitocenozy chwastów, będące rzadkim elementem we florze Polski. Wśród gatunków roślin tu występujących na uwagę zasługują: jaskier polny, kurzyślad błękitny, czyściec roczny, rolnica polna, czechrzyca grzebieniowa, włóczydło polne, miłek letni, wilczomlecz drobny. W Koszycko-Opatowieckim Obszarze Chronionego Krajobrazu zachowały się stare kurhany małopolskie znane z okolic Krzczonowa. Na tym obszarze ochronie podlegają walory przyrodnicze dolin rzecznych, pełniące rolę korytarzy i ciągów ekologicznych. Szczególną funkcję powinien pełnić korytarz Wisły łączący obszary o dużej różnorodności biocenotycznej.

- **Nadnidziański Park Krajobrazowy (NPK)** jest szczególnym parkiem w Zespole Parków Krajobrazowych Ponidzia. Wyróżnia go nie tylko duża powierzchnia, ale przede wszystkim bogactwo form przyrody żywej i nieożywionej chronionych m.in. w 8 rezerwatach przyrody, nagromadzenie wielu zabytków kultury materialnej o bardzo wysokich wartościach historycznych, kulturalnych i muzealnych zgromadzonych m.in. w Pińczowie i Wiślicy. Niezwykle charakterystycznym elementem w krajobrazie jest dolina rzeki Nidy - oś Parku. Wpływ jej na środowisko przyrodnicze i gospodarkę człowieka jest aż nadto widoczny. Nad brzegiem rzeki rozwinęło się osadnictwo i powstały wspaniałe miasta przeżywające w minionych stuleciach okresy swojej świetności, będąc ważnymi ośrodkami życia gospodarczego, kulturalnego i politycznego. NKP położony jest w południowej części województwa świętokrzyskiego, nad rzeką Nidą. Jego obszar wraz z otuliną obejmuje dolinę Nidy wraz z terenami przyległymi od Motkowic, aż do ujścia Wisły. Pod względem administracyjnym Park z otuliną leży na terenie 9 gmin (Pińczów, Imielno, Kije, Michałów, Wiślica, Złota Pińczowska, Opatowiec, Nowy Korczyn i Busko-Zdrój) i 96 sołectw.

Większymi miejscowościami na terenie Parku są: Pińczów, Nowy Korczyn i Wiślica. W podziale fizyczno-geograficznym Niecki Nidziańskiej, NPK położony jest na obszarze 3 subregionów, obejmując środkową i dolną część Doliny Nidy, Nieckę Sołecką i północną część Garbu Wójczańsko - Pińczowskiego. Otulina Parku obejmuje od północy niewielkie fragmenty Pogórza Szydłowskiego i Płaskowyżu Jędrzejowskiego, od strony zachodniej Dolinę Nidy, od południa małym skrawkiem wkracza na Działy Proszowickie, a od wschodu na Płaskowyż Szaniecki. NKP ma wydłużony kształt, o osi z północnego zachodu na południowy wschód, długość około 40 km. Maksymalna szerokość wynosi około 9 km na odcinku Złota – Busk i Młodzawy - Bogucice, a w miejscach zwężeń granice zbliżają się na odległość minimalną około 1 - 1,5 km, na odcinku Mozgawa - Leszcze i w okolicy Nowego Korczyna. Początki obecnej flory i roślinności sięgają schyłku plejstocenu lub początku holocenu. Wówczas to, po ustąpieniu lodowca, na bezleśne tereny pokryte lessem wkraczała z południa i południowego wschodu flora stepowa. Pierwsze rośliny kserotermiczne osiedliły się zapewne jeszcze w okresie panowania tundry peryglacjalnej, wchodząc w skład tzw. zimnych stepów. Najstarszymi historycznie zbiorowiskami kserotermicznymi są pionierskie zbiorowiska z ostnicą włosowatą. Są to murawy o rozluźnionej i kępkowej strukturze, w których główną rolę odgrywają: ostnica włosowata, gatunki z rodzaju kostrzewa, m.in. kostrzewa bruzdkowana, łyszczec baldachogronowy, ostrołódka kosmata, lepnica wąskopłatowa i traganek duński. Pozostała roślinność jest młodsza, a rozwój jej nastąpił w cieplejszych okresach klimatycznych starszego holocenu i postglacjalnego optimum klimatycznego. W okresie tym napłynęła urozmaicona geograficznie ciepłolubna flora. Z ociepleniem klimatu nastąpił wyraźny rozwój lasów, które zajmowały tereny porośnięte do tej pory przez murawy kserotermiczne. Jednakże regionalne warunki klimatyczne i glebowe, odmienne aniżeli w sąsiednich krainach, nie stwarzały dogodnych warunków do rozwoju bardziej wymagających gatunków drzew. Na tym teranie nie osiedliły się nigdy m.in. świerk, jodła i jawor. Lasy liściaste wykształciły się w pełni w późniejszym mezolicie i neolicie. Fauna NPK należy do bardzo bogatej, co wynika z dużego zróżnicowania siedliska. Spotyka się tutaj wiele gatunków bardzo rzadkich, mających w Parku jedyne swoje stanowiska w Polsce. W rzekach Parku stwierdzono występowanie ponad 30 gatunków ryb, a Nidę określa się jako jedną z najrybniejszych rzek. Spośród płazów i gadów spotyka się większość krajowych gatunków. Ptaki na terenie Parku stanowią interesującą grupę zwierząt, liczącą około 140 gatunków, wśród których występują, chronione i bardzo rzadkie. Ssaki w NPK reprezentowane są przez około 40 gatunków. Teren NPK i jego otuliny znany jest z licznych zabytków kultury materialnej. W IX w. powstało tutaj

pierwsze państwo Wiślan z ośrodkiem władzy w Wiślicy, chrystianizowane przez władców wielkomorawskich. W okresie XVI i XVII w. znanym ośrodkiem kultury w Polsce stał się Pińczów, zwany Polskimi lub Sarmackimi Atenami. Bardzo liczne obiekty architektoniczne, kopce, grodziska i ruiny zamków, obiekty sakralne oraz użyteczności gospodarczej, zachowały się m.in. w Czarkowych, Starym i Nowym Korczynie, Wiślicy, Chrobrzu, Pińczowie, Jurkowie, Skowronnie Górnym, Aleksandrowie, Stawach i Winiarach. Ogółem w katalogach zabytków z terenu NPK zarejestrowane są84 obiekty i 36 obiektów w otulinie Parku, bez uwzględnienia tzw. zabytków ruchomych, jak: obrazy, rzeźby, przedmioty rzemiosła artystycznego i detale wnętrz. Jednakże wśród tych zabytków, aż 13 to prawdziwe klejnoty, zaliczane do zabytków klasy pierwszej. Są to w Pińczowie: kościół farny i dawny klasztor Paulinów, kościół i klasztor Reformatorów, kaplica Św. Anny, dawna synagoga i Dom na Mirowie, w Chotelu Czerwonym: kościół parafialny; w Wiślicy: Kolegiata Wiślicka, dzwonnica, Dom Długosza, pozostałości kościoła św. Mikołaja; w Nowym Kończynie. Swoiste znaczenie dla kultury i krajobrazu tego regionu mają dziesiątki zabytkowych kapliczek i świątków przydrożnych, wykonanych z kamienia pińczowskiego. Szczególnie dużo ich występuje w paśmie Wiślica, Gorysławice, Kobylniki, Skotniki, Skorocice i Zagości. Najstarsze, datowane z okresu XVII w.,przedstawiają m.in. postacie św. Floriana, św. Jana Nepomucena, św. Teklę, św. Agatę, Chrystusa Frasobliwego, Ukrzyżowanie i Matkę Boską, tradycyjnie strzegących polskich dróg, pól i wsi.

2.1.3 Walory przyrodnicze

Rzeźba terenu

Przez omawiany teren przebiega granica prowincji Wyżyny Polskie (podprowincja Wyżyna Małopolska) i prowincji Karpaty i Podkarpacie (podprowincja Północne Podkarpacie). Dane te są zgodne z informacjami zawartymi w regionalizacji fizyczno-geograficznej wg J.Kondrackiego, A.Richlinga. Całość obszaru leży w makroregionach i czterech mezoregionach: makroregion Niecki Nidziańskiej z mezoregionami Doliny Nidy, Garbu Pińczowskiego i Płaskowyżu Proszowickiego oraz makroregionu Kotliny Sandomierskiej, mezoregion Nizina Nadwiślańska. Większość obszaru zbudowana jest ze skał trzeciorzędowych (miocen), natomiast niewielki fragment Garbu Pińczowskiego stanowią utwory mezozoiczne (kompan).

Podstawowym elementem kształtującym krajobraz gminy jest dolina Wisły, a w części północnej dolina Nidy. Najniższym punktem jest Wisła, której średni poziom na północno-

wschodnim krańcu gminy wynosi 169,4 m n.p.m. (w rejonie samego Opatowca 170 m n.p.m.).

Budowa geologiczna i kopaliny

Obszar Gminy Opatowiec należy do pogranicza Niecki Nidziańskiej i Zapadliska Przedkarpackiego wypełnionego osadami trzeciorzędu.

W paleozoiku powstały tutaj osady kambru, ordowiku, syluru, dewonu, karbonu i permu. Osady kambru zlokalizowane są w postaci dwóch warstw charakteryzujących się poniżej piętra małopolskiego, skałami słabo mineralizowanymi z dużą ilością materiału okruchowego skał krystalicznych; powyżej natomiast skałami o właściwościach zlepieńców ze znacznym udziałem skaleni. W okresie syluru i ordowiku utworzone zostało piętro kaledońskie zbudowane z frakcji piaszczysto-mułowcowych przechodzących w zlepieńce i piaskowce szarogłazowe. Dewon wykształcił mułowce z przewartwieniami piaskowców emsu i osadów węglanowych: dolomitów i margii dolomitycznych, żywemu, franu i famenu. W części północnej gminy występują jedyne na tym obszarze utwory karbońskie w postaci wapieni dolomitycznych niższego wizenu. W permie wykształciły się osady cechsztynu, a w triasie piaskowce, mułówce, iłowce czerwone z wkładkami gipsu oraz osady wapienne. Jura wykształcona jest w postaci skał węglowych, detrycznych i organogenicznych. Strop jury położony jest na głębokości 950-1100 m.p.p.t. Kredzie na utworach cenomanu wykształciły się warstwy turenu i senoenu. W trzeciorzędzie wyprofilowane zostały utwory miocenu, a w czwartorzędzie lessy, gliny zwałowe i piaski pochodzenia rzecznego.

Less pokrywa, więc większość obszaru gminy i jest widoczny w licznych odsłonięciach, występując miejscami w domieszkach z piaskiem. Należy jednocześnie dodać, iż jest on bezpośrednim podłożem budowlanym, częściowo zastępowanym na północnych i południowych obrzeżach gminy gliną i piasek.

Surowce mineralne

Na terenie gminy występują przede wszystkim piaski i żwiry. Złoża piasków umiejscowione są przede wszystkim w miejscowościach: Ksany (ca 40,0 tys. m^3), Chwalibogowice (ca 80,00 tys. m^3), Ławy (ca 87,5 tys. m^3), Ławy-Urzuty. Piaski i żwiry rzeczne występują ponadto w Urzutach. Z dna Wisły przebiegającego w rejonie Opatowca wydobywane są żwiry. Na terenie gminy występuję również nieeksploatowane złoże iłów trzeciorzędowych oraz lessów i gliny czwartorzędowe, którego zasoby szacuje się na około 206,5 tys. m^3.

Hydrosfera

Granice gminy wyznacza dorzecze Wisły oraz jej dwa duże dopływy: rzeka Nida w niewielkim fragmencie granicy północnej oraz rzeka Nidzica płynąca wzdłuż południowych granic i uchodząca do Wisły w okolicach miejscowości Urzuty. Większa część obszaru umiejscowiona jest w obszarze zlewni Wisły, zasilanym przez strumienie: Pazucha, Wigołąbka i Dobrula. W rejonie wsi Kocina zlokalizowane jest natomiast zlewisko Nidy.

Szata roślinna

Charakter środowiska przyrodniczego gminy jest uwarunkowany niedalekim położeniem dolin rzecznych: Wisły, Nidy i Nidzicy. Doliny te stanowią wilgotne zbiorowisko łąkowe, będące atrakcyjnym siedliskiem dla ptactwa wodno-błotnego. Układ cieków jest uzupełniany poprzez niewielkie kompleksy leśne państwowe i prywatne zlokalizowane wzdłuż potoku Młyńska.

Obszary leśne stanowią bory mieszane z bogatym runem; gatunki chronione: widłak goździsty gruszyczka okrągłolistna, jarzmianka większa, wawrzynek wilczełyko. Natomiast na obszarach pól uprawnych spotykamy tradycyjne fitocenozony chwastów: jaskier polny, kurzyśład błękitny, czyściec roczny, rolnica polna, czechrzyca grzebieniowa, włóczydło polne, miłek letni, wilczomlecz drobny.

2.2 Jednostki osadnicze Gminy

Gmina Opatowiec obejmuje obszar 6 841 ha. W jej skład wchodzi 20 sołectw: Charbinowice, Chrustowice, Chwalibogowice, Kamienna, Kęsów, Kobiela, Kocina, Kraśniów, Krzczonów, Ksany, Ławy, Mistrzowie, Opatowiec, Podskalne, Rogów, Rzemienowice, Senisławice, Trębaczów, Urzuty i Wyszogród.

Jednostka osadnicza	Powierzchnia	Jednostka osadnicza	Powierzchnia
Ksany	515	Charbinowice	381
Ławy	122	Chrustowice	366
Mistrzowice	132	Chwalibogowice	379
Opatowiec	547	Kamienna	474
Podskalne	228	Kęsów	186
Rogów	555	Kobiela	307
Rzemienowice	351	Kocina	658

Senisławice	243	Kraśniów	190
Trębaczów	92	Krzczonów	759
Wyszogród	158	Urzuty	213

Sołectwo Charbinowice

Sołectwo jest najdalej wysuniętą jednostką gminy. Dominującą funkcja gminy jest produkcja rolna związana z uprawą pszenicy i żyta. Część sołectwa, ze względu na słaba przydatność gleb pod uprawy rolnicze, stanowi poważny potencjał dla rozwoju usług i drobnej przedsiębiorczości. Obsługę komunikacyjna zapewnia droga powiatowa przebiegająca ze Stropiszyna do Bejc.

Sołectwo Chrustowice

Podstawową funkcja wsi jest rolnictwo, uprawy są prowadzone na bardzo żyznych glebach, stanowiących większość jego obszaru. Pewną niedogodnością jest słabo wykształcony ośrodek usług elementarnych, aktualnie gmina korzysta z usług w tym zakresie w miejscowości Mistrzowice. Dogodne warunki lokalizacyjne, położenie pomiędzy enklawami leśnymi stanowi doskonałą płaszczyzna dla rozwoju funkcji rekreacyjnej i wypoczynkowej, a w szczególności rozwój usług agroturystycznych i budownictwa letniskowego.

Sołectwo Chwalibogowice

Sołectwo położone w bezpośrednim sąsiedztwie dolnej Wisły stanowiąc potencjał rozwojowy funkcji agroturystycznej. Podstawową funkcją sołectwa jest działalności rolnicza uzupełniana funkcjami usług publicznych. Na terenie wsi znajdują się najpoważniejsze w gminie studnie stanowiące jedyne dotychczas ujecie wody dla potrzeb komunalnych, remiza Ochotniczej Straży Pożarnej i usługi handlu. W Chwialibogowicach ochroną konserwatorską objęto pochodzącą z lat dwudziestych XX wieku remizę strażacką oraz trzy chałupy wiejskie, z których najstarsza pochodzi z 1880r.

Sołectwo Kamienna

Wieś na charakter rolniczo-usługowy. Na terenie sołectwa znajdują się grunty Krakowskiej Hodowli i Nasiennictwa Ogrodniczego. Ochroną konserwatorską objęte zostały relikty murownego dworu z XIX wieku oraz pozostałości parku XVIII-w.

Sołectwo Ksany

Jedno z większych pod katem powierzchni sołectw gminy, którego działalności jest ukierunkowana na produkcję rolną. W skład sołectwa wchodzi wieś podstawowa i kolonia Ksany oraz przysiółki: Kresy Ksańskie i Bzików. Komunikacje między wsiami sołectwa umożliwia droga powiatowa Wiślica – Opatowiec. Należy wspomnieć, iż 12 chałup wiejskich i jedna zagroda zostały objęte ochrona konserwatorską, a najstarszy dom pochodzi z roku, 1860 (wł. Stanisława Bomby).

Sołectwo Ławy

Jedno z najmniejszych pod względem obszaru i ludności sołectw gminy. W rejonie wsi znajdują się miejsca dokumentujące najstarsze ślady człowieka z okresu neolitu, epoki brązu, późnego okresu przedrzymskiego i wczesnego lateńskiego. Ślady osadnictwa nowożytnego są słabo udokumentowane. Pod opieka konserwatora jest jedynie murowana chałupa wiejska z roku 1931.

Sołectwo Kęsów

Kęsów to jedna z mniejszych wsi gminy Opatowiec. Na terenie wsi głównie rozwinęła się działalność związana z rolnictwem. Warunki glebowe pozwalają na tworzenie upraw ekologicznych.

Sołectwo Kobiela

Najwyżej położona miejscowość na terenie gminy. Pierwsze wzmianki historyczne pochodzące z roku 1827 informują o istnieniu wsi składającej się z 12 domów, 74 mieszkańców.

Obecnie wieś liczy około 40 domostw. Większą część powierzchni sołectwa stanowią grunty orne, będące podstawą upraw ekologicznych. Rozwój tego sektora w obrębie wyspecjalizowanych gospodarstw wielkotowarowych jest jednym z głównych zadań sołectwa na najbliższe lata. Obsługę komunikacyjną zapewnia droga powiatowa relacji Chrustowice – Rogów.

Wiodącą funkcją sołectwa jest rolnictwo. Należy jednak podkreślić, iż rozwój ukierunkowany jest na agroturystykę oraz rozwój gospodarstw ekologicznych.

Sołectwo Kocina

Wieś Kocina jest częściowo zlokalizowana w obrębię Nadnidziańskiego Parku Krajobrazowego i jego otulinie. Kocina jest przede wszystkim wsią o charakterze rolniczym. Gospodarka

przestrzenna wsi warunkowana jest położeniem, wiążącym się z koniecznością przestrzegania planu ochrony Nadnidziańskiego Parku Krajobrazowego. W północno wschodnim narożniku sołectwa, w granicach projektowanego rezerwatu przyrodniczego „Szczytniki" występują złoża piasku, których eksploatacja z uwagi na determinanty ochrony przyrodniczej nie jest przewidywana.

Kocina jest jedną z najstarszych wsie posiadająca erygowany w XV wieku murowany kościół pod wezwaniem św. Barbary, stanowiący kościół parafialny dla wsi. Ochroną konserwatorską (oraz wpisem w rejestrze Świętokrzyskiego Konserwatora Zabytków) objęty został zespół obiektów murowanych z podwyższonym kościołek oraz murowana kaplica z 1 połowy XIX w. murowana szkoła i sklep z początku XX w oraz 5 chałup wiejskich.

Zabytki są nie tylko cennym źródłem wiedzy historycznej, ale stanowią potencjał dla rozwoju funkcji turystycznej sołectwa. W t6ym kontekście szczególnie cenne staje się zagospodarowanie doliny przepływającej przez wieś rzeczki wraz z otaczającymi ją docelowo zadrzewionymi terenami erozyjnymi.

Sołectwo Kraśniów

Jednym z najcenniejszych atutów opisywanego obszaru jest położenie przy szlaku komunikacyjnych, stanowiącym dawną drogę handlową wiodąca od Bramy Morawskiej do Gdańska. Malownicze położenie na wysoczyźnie wznoszącej się nad doliną Wisły umożliwia wykorzystanie tych terenów dla celów agroturystyki i turystyki pieszej oraz rozwoju funkcji związanej z połowem ryb i wędkarstwem. Dlatego niezmierne ważnym staje się prowadzenie działań zmierzających do ulepszenia istniejącej bazy turystycznej i tworzenia nowych miejsc noclegowych. Jednocześnie istotne jest zapewnienie bezpieczeństwa przeciwpowodziowego na tereni sołectwa, związanego z lokalizacją obszaru w zasięgu wody stuletniej. Należy jednocześnie wspomnieć, iż najistotniejsze działania w zakresie rozwoju funkcji turystycznej powinny zostać skierowane na zakończenie eksploatacji istniejącego wysypiska oraz nieznaczne przesunięcie lokalizacji nowoprojektowanego obiektu.

Sołectwo Krzczonów

Wieś Krzczonów jest jedną z największych wsi gminy, pełniącą obok centralnego ośrodka, jakim jest Opatowiec, liczne funkcje publiczne (edukacyjne: szkoła podstawowa wraz z terenowymi urządzeniami sportowymi, ośrodek zdrowia) oraz wytwórcze. W miejscowości znajduje się sklep produkcji rolnej. Skrzyżowanie głównych dróg powiatowych umożliwia koncentrację działalności komercyjnej, skoncentrowanej na sektorze związanym z handlem, rzemiosłem i gastronomią. Ukształtowanie terenu wsi, centralne obniżenie terenowe wraz

z usytuowanymi w jego obrębie stawami stanowi doskonałe miejsce czynnej rekreacji. Z wyznaczonymi punktami dla połowu ryb. Warto również podkreślić, iż na terenie sołectwa wyznaczono obiekty objęte ochroną konserwatorską: zespól pochodzącej z I-ej ć. XX w. poczty oraz 5 chałup wiejskich, budynek gospodarczy w zagrodzie nr 75 oraz zabytkowy kurhan, wpisany do rejestru obiektów zabytkowych.

Sołectwo Mistrzowice

Sołectwo zajmujące obszar 132 ha, zamieszkiwane przez około 80 mieszkańców. Podstawową funkcją wsi jest produkcja rolnicza, ukierunkowana ściśle na wytwarzanie zdrowej, ekologicznej żywności oraz rozwój gospodarstw agroturystycznych, które przyciągałyby turystów nie tylko dobrą lokalizacją i ciekawą przyroda, ale również możliwością spędzenia czasu nad wodą na rekreacji i dekarstwie. Zaletą regionu jest dogodne położenie komunikacyjne w rozwidleniach ważnych dróg powiatowych oraz rezerwy terenowe. Mogą być one wykorzystane na rozwój funkcji turystycznej, opartej nie tylko na walorach przyrodniczych regionu, ale również na posiadanym dziedzictwie kulturowym i historii sołectwa sięgającej XV w.

Sołectwo Opatowiec

Opatowiec jest głównym ośrodkiem rozwoju gminy, położonego u ujścia Dunajca do Wisły, w sąsiedztwie jej doliny oraz historycznego szlaku wodnego do Gdańska. Zwiększenie atrakcyjności turystycznej regionu może zostać spowodowane poprzez aktywizacje terenów nadbrzeżnych, budowę oraz modernizację przejść promowych. Obecnie jedna z możliwości komunikacyjnych dla Opatowca jest przeprawa promowa, łącząca miejscowość z województwem małopolskim. Atutem dla jej rozwoju są ponadto dobre powiązania komunikacyjne gminy i atrakcyjność śladów powstawania polskiej państwowości na jej terenie. Na terenie sołectw znajdują się obiekty objęte ochroną konserwatorska: XIII-XIX wieczny układ urbanistyczny, zespół kościoła dominikanów pod wezwaniem Św. Jakuba Starszego, cmentarz z I wojny światowej z mogiłą, w której pochowano 837 żołnierzy (w tym: 501 żołnierzy armii austro-węgierskiej i 336 żołnierzy armii rosyjskiej) oraz młyn motorowy.

W związku ze wzrostem natężenia ruchu na terenach na terenach historycznych, konieczna jest rozbudowa infrastruktury komunikacyjnej, sieci dróg gminnych oraz obwodnicy. Działania takie wpłyną nie tylko na podniesienie standardu życia mieszkańców, ale także wzrost jakości oferowanych usług turystycznych.

Nie należy zapominać, iż główne zadanie gminy polega na świadczeniu usług administracyjnych, funkcjonalno-przestrzennych. Z tego powodu wiele istotnych dla niej

wydarzeń koncentruje się wokół przemian w obszarze związanym z zasobami przestrzennymi, restrukturyzacją terenów porolniczych czy też tworzeniem możliwości napływu nowych inwestycji.

Sołectwo Podskale

Stanowiące przedłużenie struktury Opatowca w kierunku południowym wieś Podskalne stanowi obszar zabudowy zagrodowej położnej wzdłuż drogi krajowej. Możliwość rozwoju pasma uwarunkowana jest przebiegiem drogi krajowej i występowaniem zagrożenia powodziowego wodami stuletnimi.

Główny sektor prowadzonej na tereni sołectwa gospodarki stanowi działalność związana z jej rolniczą funkcją. Południowo-wschodni obszar położony jest w strefie bezpośredniego zagrożenia powodziowego, skupiając sportowo-rekreacyjne obszary otwarte. Należy wspomnieć, iż na tereni sołectwa zlokalizowane są obiekty objęte ochroną konserwatorską oraz liczne stanowiska pradziejowe, dokumentujące ślady bytności gromad ludzkich ba tym terenie.

Sołectwo Rogów

Rogów jest jedną z najstarszych wsi gminy, zlokalizowaną na pradawnym szlaku handlowym wiodącym z południa Europy do Gdańska, została odnotowana w kronikach Długosza. W wieku XIX poza kościołem parafialnym wieś posiadała szkołę gminna, dom schronienia starców, szpital oraz dwór.

Aktualnie ochroną konserwatorską objęte są L zespół kościoła parafialnego, drewniany kościółek cmentarny przeniesiony do skansenu oraz pozostałości zespołu dworskiego, dwie zagrody i trzy domy mieszkalne. Obecnie rozwój wsi ukierunkowany jest na produkcje rolniczą. Atutami sołectwa jest lokalizacja i bogactwo pomników dziedzictwa kulturowego, które w przyszłości mogą stać się kołem napędowym jej funkcji turystycznej. Planowane są również działania związane z rozwojem gospodarstw agroturystycznych, drobnej przedsiębiorczości oraz sektora usług komunikacyjnych. Szczególnie ciekawe może stać się stworzenie oferty dającej możliwość częściowej lub całościowej rekonstrukcji założenia dworskiego celem wykorzystania do funkcji związanej z obsługa tranzytowego ruchu turystycznego.

Sołectwo Rzemienowice

Rzemienowice są wsią włościańska o starej metryce, w przeszłości przynależały, bowiem do Gminy Czarkowy. Obecnie ze względu na rozwój usług podstawowych w obrębie Krzczonowa

i Ksan w znacznym stopniu ograniczony została popyt ba tereny usług publicznych sołectwie Rzemienowiece. Pomimo tego przewidywana jest rozbudowa podstawowych usług handlowych oraz placówki OSP. Funkcję podstawową wciąż stanowi jednak produkcja rolna, ukierunkowana na pełną ekologizację, polegająca na prowadzeniu upraw na czystych, mało zanieczyszczonych terenach. Działania w tym zakresie zostaną uzupełnione usługami i wytwórczością budowlaną.

Sołectwo Senisławice

Wieś zlokalizowana przy trasie nadwiślańskiej, na północy Gminy Opatowiec. Podstawową funkcja gminy jest działalność rolnicza, ukierunkowana w coraz większym stopniu na produkcje ekologiczną. Malownicze położenia, rozległe tereny nadwiślańskich łąk rozpościerające się nad dolną Wisły, stanowią korzystne warunki dla rozwoju agroturystyki. Ochroną konserwatorska objętych jest 13 chałup wiejskich oraz stanowiska archeologiczne dokumentujące znaleziska z okresu neolitu i wczesnego średniowiecza.

Sołectwo Trębaczów

Podobnie jak Rzemienowice wieś włościańska Trębaczów wchodziła w skład dóbr Krzczonów, w roku 1827 liczyła jedynie 47 mieszkańców. Dziś z produkcji rolniczej żyje 61 mieszkańców. Słabą stroną sołectwa jest brak wykształconego ośrodka usług elementarnych, w zakresie których obsługę zapewnia pobliski Krzczonów.

Sołectwo Urzuty

Wieś, której koszenie sięgają roku 1252 i panowania Bolesława Wstydliwego. Obecnie wieś jest niewielka osadą, obsługiwana w zakresie usług elementarnych przez Rogów i Opatowiec. Urozmaicone ukształtowanie skarpy doliny Wisły, nieprzydatne dla celów budowlanych oraz inne walory położenia nad Wisła są cennym atutem sołectwa, ukierunkowującą jej rozwój na świadczenie usług agroturystycznych. Pewne szanse rozwoju stanowi również możliwość eksploatacji zasobów piasku zalegającego w złożu Urzuty-Ławy.

Sołectwo Wyszogród

Na tereni wsi zlokalizowane jest sześć domów mieszkalnych i zagroda - objętych ochroną konserwatorska. Podstawowe usługi dla jej mieszkańców są świadczone przez sołectwo w Opatowcu i Rogowie, tym samym nie ma perspektyw na rozbudowę tego sektora usług. Obecnie główną funkcją a gminy jest produkcja rolna ukierunkowana, na tworzenie produktów ekologicznych produkcje zdrowej żywności.

2.3 Ludność Gminy Opatowiec

Zgodnie ze stanem na 31 grudzień 2003r. – 3950 stan ludności gminy Opatowiec w podziale na jednostki osadnicze przedstawia poniższa tabela:

Jednostka osadnicza	Ludność	Jednostka osadnicza	Ludność
Ksany	229	Charbinowice	214
Ławy	68	Chrustowice	91
Mistrzowie	79	Chwalibogowice	164
Opatowiec	382	Kamienna	315
Podskale	146	Kęsów	111
Rogów	281	Kobiela	117
Rzemienowice	194	Kocina	461
Senisławice	155	Kraśniów	56
Trębaczów	59	Krzczonów	590
Wyszogród	75	Urzuty	164

2.3.1 Struktura wiekowa

Strukturę wiekową mieszkańców gminy Opatowiec ilustruje poniższa tabela Na jej podstawie należy stwierdzić, iż w strukturze ludności przeważają kobiety.

Ilość	Pobyt stały	Pobyt czasowy
Kobiety	*1983*	*29*
Mężczyźni	*1909*	*22*
Razem	*3892*	*51*
Ogólnie	***3943***	

2.3.2 Przyrost naturalny

Jednym z istotnych czynników określających dynamikę procesów demograficznych na obszarze Gminy Opatowiec jest przyrost naturalny ludności. W latach 2002-2004 podlegał wahaniom, jednakże w określonym na wykresie czasie wykazywał ogólnie tendencje spadkowe.

Rok	Zgony	Urodzenia	Przyrost naturalny
2002	72	29	-43
2003	61	22	-39
2004	60	28	-32

Kierunek taki jest zgodny z trendami ogólnokrajowymi, które coraz częściej są ujemne, liczba zgonów przeważa wiec nad liczbą urodzeń.

2.3.3. Osoby niepełnosprawne

Osoby niepełnosprawne stanowią w Polsce liczna społeczność, która liczy już około już około 4,5 mln osób tj. ponad 14% ogółu ludności, a prognoza GUS przewiduje, że w 2010 roku liczba ta wzrośnie do 6 mln.

Mówiąc o osobach niepełnosprawnych, mamy na myśli osoby z dysfunkcjami fizycznymi, psychicznymi i umysłowymi, posiadające stopień niepełnosprawności orzeczony przez Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności oraz Lekarza Orzecznika ZUS lub KRUS. Za niepełnosprawne uznać należy osoby, których stan fizyczny, psychiczny i umysłowy powoduje trwałe lub okresowe utrudnienia, ograniczenia bądź uniemożliwia pełnienie zadań społecznych na poziomie powszechnie przyjętych kryteriów. Sytuacja tej grupy społecznej jest bardzo trudna. Problemy osób niepełnosprawnych wiążą się z ograniczonymi możliwościami zakupu sprzętu ułatwiającego komunikowanie się i samoobsługę oraz kosztowaną i trudną rehabilitację.

2.4 Gospodarka

Wiodącą funkcja gminy jest rolnictwo. Jest to przed wszystkim wynikiem występowania na terenie gminy bardzo żyznych gleb - czarnoziemów. Na tereni gminy nie występują zakłady przemysłowe, co ma korzystny wpływ na ekologię gminy. W przyszłości planowany jest rozwój gałęzi gospodarki związanej z agroturystyką i tworzeniem gospodarstw ekologicznych.

Poniższa tabela obrazuje główne profile działalności prowadzonej na terenie gminy. Na jej podstawie można stwierdzić, iż prężnie rozwija się sektor usług związanych ze sprzedażą artykułów spożywczych i przemysłowych. Niewielki udział w zarejestrowanych jednostkach ogółem mają firmy produkcyjne.

Jednostki prowadzące działalność gospodarczą na terenie gminy	**Ilość**
Piekarnie	1
Sklepy spożywcze	18
Sklepy przemysłowo-rolnicze	4
Sprzedaż opału	4
Sprzedaż nawozów i materiałów budowlanych	1
Sprzedaż artykułów motoryzacyjnych	1
Autogaz	2
Autozłom	1
Produkcja folii	1
Nasiennictwo Ogrodnicze	1
Spółdzielnia Kółek Rolniczych	1
Usługi mechaniczne	1
Opakowania	1
Autonaprawa/ blacharstwo i lakiernictwo samochodowe	2
Usługi transportowe	3
Mała gastronomia	2
Restauracje/zajazdy	2
Stacje paliw płynnych	3
Razem	48

2.5 Rolnictwo

Zgodnie z danymi pochodzącymi z roku 2003r. użytki rolne stanowią ok. 5 816 ha powierzchni gminy, natomiast lasy i grunty zadrzewione 667 ha powierzchni gminy. Głównie uprawiane są zboża, ziemniaki i buraki cukrowe.

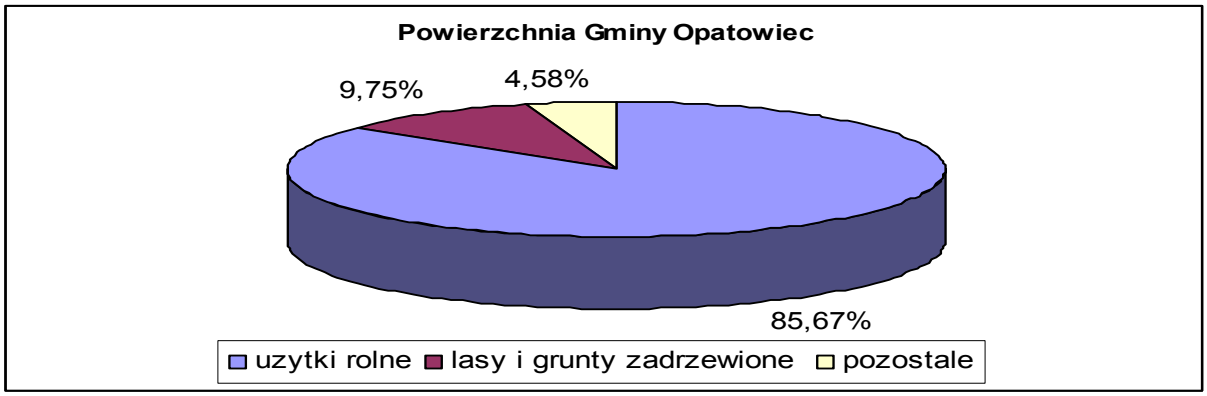

Gmina Opatowiec charakteryzuje się bardzo wysoką jakością gleb, nie tylko w skali wojewódzkiej, ale i krajowej. Przeważającą część regionu zajmują powstałe na lessach, glinach i piaskach gliniastych - gleby brunatne. Ponadto spotyka się również czarnoziemy o głębokim profilu próchniczym, wytworzone na podłożu lessowym i piaskach słabo gliniastych. Na stokach zalegają głównie rędziny o wapiennym i marglowym podłożu. Lekkie mady, gleby torfowe i murszowate można zlokalizować głównie w obrębie dolin Nidy i Wisły oraz na terenach podmokłych. W gminie, na stosunkowo niewielkich obszarach można odnaleźć gleby bielicowe.

Znaczne obszary gminy zajmują gleby należące do klasy bonitacji I-III. Z uwagi na to nie powinna być na nich prowadzona działalność pozarolnicza. W ostatnich latach obserwowane jest jednak pogarszanie właściwości użytkowych gleby. Powodem takiego zjawiska jest przed wszystkim niewłaściwe użytkowanie gruntów lub stosowanie środków ochrony roślin i nawozów sztucznych. Największe zagrożenie dla gleb gminy i całego powiatu jest związane z erozją wodną, na którą szczególnie są narażone grunty rolne położone na dużych spadkach terenu. Należy jednocześnie wspomnieć, iż grunty położone na spadkach w przedziale 6º-10º są narażone na erozje intensywną, silną i bardzo silną (tabela).

Udział procentowy gruntów położonych w poszczególnych przedziałach spadków terenu w ogólnej powierzchni użytków rolnych				
0º-3º	3º-6º	6º-10º	10º-15º	>15º
66	21	13	-	-

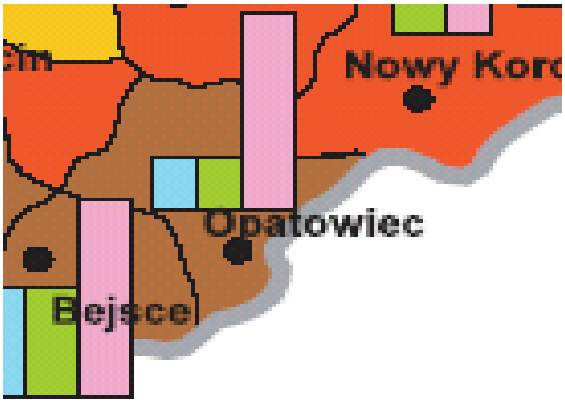

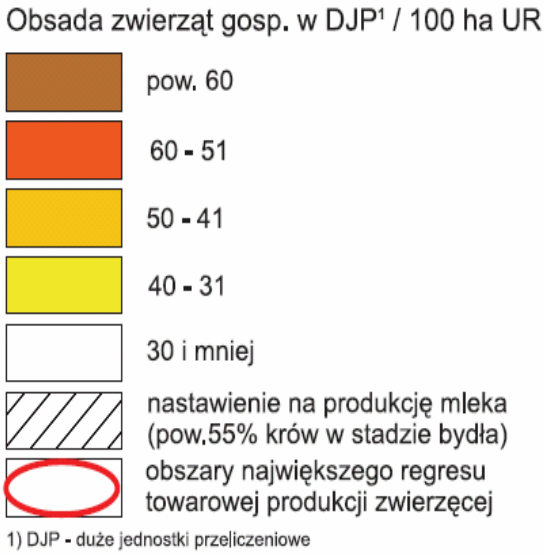

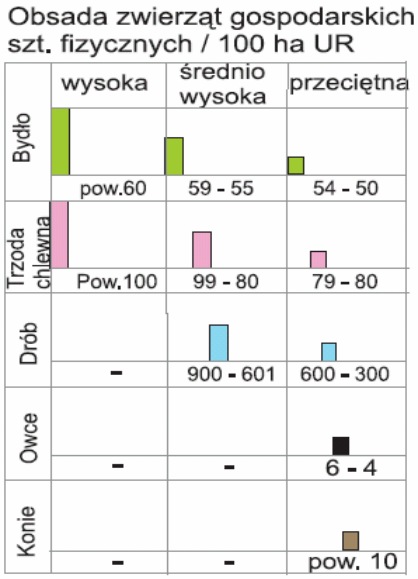

[źródło: Strategia rozwoju województwa świętokrzyskiego, Kielce czerwiec 2000r.]

2.6 Leśnictwo

Zgodnie ze stanem na 31.12 2003r. powierzchnia lasów na terenie gminy Opatowiec wynosi 610 ha, co stanowi około 8,9% powierzchni gminy. Obecnie powierzchnia terenów leśnych wzrosła do 667 ha.

Głównym właścicielem są jednostki prywatne. Lasy państwowe są nadzorowane przez Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasów Państwowych administrowane przez Nadleśnictwo oraz gminę.

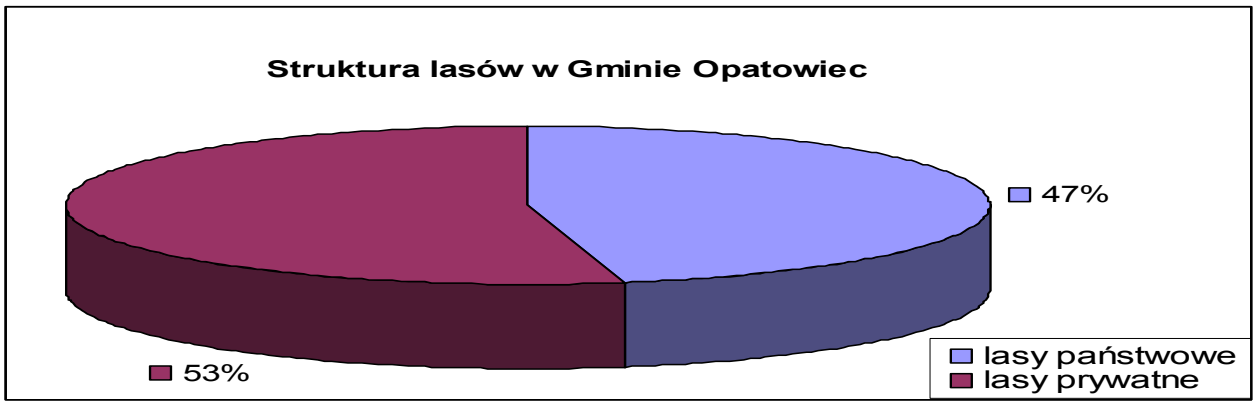

[opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Opatowiec]

Strukturę lasów prywatnych i państwowych przedstawia powyższy wykres. Wynika z niego, iż obecnie na terenie gminy przeważają lasy będące własnością prywatną.

2.7 Turystyka

Gmina dysponuje 32 miejscami noclegowymi dla turystów w motelu znajdującym się w miejscowości Kraśniów. Ponadto na terenie gminy funkcjonują dwa zajazdy gastronomiczne w Chwalibogowicach i Kraśniowie. Dotychczas nie była prowadzona statystyka dotycząca liczby turystów odwiedzających gminę. Wiadomo jednak, iż do najczęściej odwiedzających należą osoby pochodzące z tych okolic, które szczególnie w okresie letnim przyjeżdżają na wypoczynek w rodzinne strony.

Szlaki turystyczne

Pomimo, iż na terenie powiatu kazimierskiego nie istnieją oznakowane piesze szlaki turystyczne, to jednak jest tu zlokalizowane wiele ciekawych pod względem krajobrazowym i historycznym miejsc. Atrakcyjność tych terenów związana jest przede wszystkim z licznymi zabytkami architektury sakralnej i świeckiej, starożytnymi kopcami, kurhanami, grodziskami, a więc miejscami o dużej wartości historycznej.

Turystom przebywającym na tych terenach można zasugerować kilka kierunków wycieczek:

1. Kazimierza Wielka - Cudzynowice - Topola - Skalbmierz.
2. Opatowiec - Rogów - Bejsce.
3. Krzyż - Czarnocin - Stradów - Drożejowice.

Szlak: Opatowiec - Rogów - Bejsce

W 1283 roku został założony w Opatowcu klasztor dominikanów. Dawny kościół klasztorny przejął funkcję kościoła parafialnego z XIII wieku, a który został rozebrany w XIX wieku na skutek podmycia jego murów przez wody Wisły. Kościół ten był przebudowywany w XVII i XIX wieku oraz po zniszczeniach I wojny światowej. Na opatowieckim rynku znajduje się pomnik poświęcony poległym w walce z okupantem w latach 1939-45. Nad Wisłą znajduje się pomnik upamiętniający 80-tą rocznicę przeprawy legionistów Piłsudskiego z Galicji do Kongresówki. Został on odsłonięty w 1994 roku.

Rogów

Na rogowskim cmentarzu znajdował się drewniany kościółek M.B. Pocieszenia, który został wzniesiony w roku 1763 jako przyszpitalny. Aktualnie po przeniesieniu znajduje się on w skansenie Tokarnia koło Kielc. Nieopodal miejsca, w którym stał ten kościółek znajduje się późnobarokowa figura Matki Boskiej z 1763 r. W roku 1934 został wzniesiony kościół parafialny Nawiedzenia N.P. Marii. Jest on zbudowany na miejscu wcześniejszych kościołów z XV i XVIII wieku. Dzwonnica kościelna z 1751 roku w stylu barokowym. Nad Wisłą znajdował się zespół dworski, jednak dwór z 1685 roku spalił się w 1944 r. Pozostałością są zachowane elementy budynków i zasypane piwnice.

Bejsce

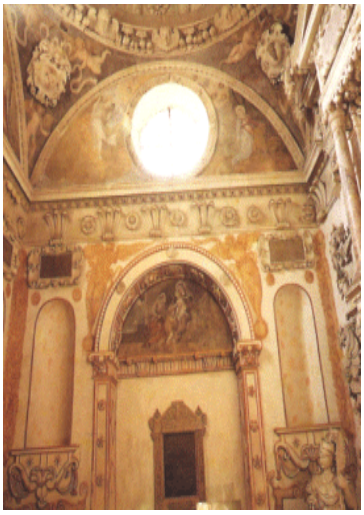

Miejscowość położona w pobliżu rzeki Nidzicy. Kościół św. Mikołaja z końca XIV wieku, sąsiaduje od północy z barokową kaplicą św. Anny z 1649 r. Od południowej strony późnorenesansowa kaplica Firlejów pod wezwaniem Matki Boskiej. Kaplica pochodzi z lat 1594-1600. Stanowi ona najcenniejszy zabytek tzw. małej architektury kultowej w okresie późnego renesansu w Polsce. Kaplica z zewnątrz emanuje skromną dekoracją, jednak bogactwo wnętrza jest oszałamiające. Przykładem bogactwa dekoracyjnego jest nagrobek Firlejów porównywalny z najwybitniejszymi dziełami renesansowej sztuki europejskiej. W Bejscach znajduje się również klasycystyczny pałac

zbudowany w 1802 roku dla Marcina Badeniego, generalnego zarządcy królewszczyzny, później ministra sprawiedliwości Królestwa Polskiego, przez Jakuba Kubickiego (budowniczego m.in. warszawskiego Belwederu). Obecnie pałac zajmowany jest przez Państwowy Dom Opieki Społecznej. W odległości 1 kilometra na wschód od Bejsc znajduje się kurhan, będący pozostałością kultury trzcinieckiej ze starszego okresu epoki brązu.

2.8 Infrastruktura

2.8.1 Mieszkalnictwo

Zasoby komunalne

Na terenie gminy zasobami komunalnymi zarządza gmina, są to głównie mieszkania mieszczące się w budynkach po dawnych urzędach i szkołach, starych zabudowaniach. Nie ma, więc tutaj mowy o typowym mieszkalnictwie komunalnym. Spółdzielnia Mieszkaniowa w Kazimierzy Wielkiej posiada na terenie Gminy Opatowiec jeden blok mieszkalny, wybudowany jeszcze w latach 80-tych. Z zasobów mieszkaniowych należących wcześniej do Stacji Hodowli Roślin Ogrodniczych w Krzczonowie, mieszkańcy utworzyli Spółdzielnię Mieszkańców Osiedla w Krzczonowie, zrzeszającą 55 członków.

2.8.2 Komunikacja

Sieć dróg lokalnych, które bezpośrednio obsługują tereny mieszkalnictwa i produkcji rolnej, jest dość dobrze rozwinięta. Podstawowym problemem tranzytowym jest brak infrastruktury kolejowej. Natężenie ruchu oraz jego przebieg przez obszary zabudowane, parametry techniczne oraz konieczność obsługi ruchu lokalnego stwarzają poważne zagrożenia. Sieć dróg gminnych wymaga podniesienia standardu technicznego.

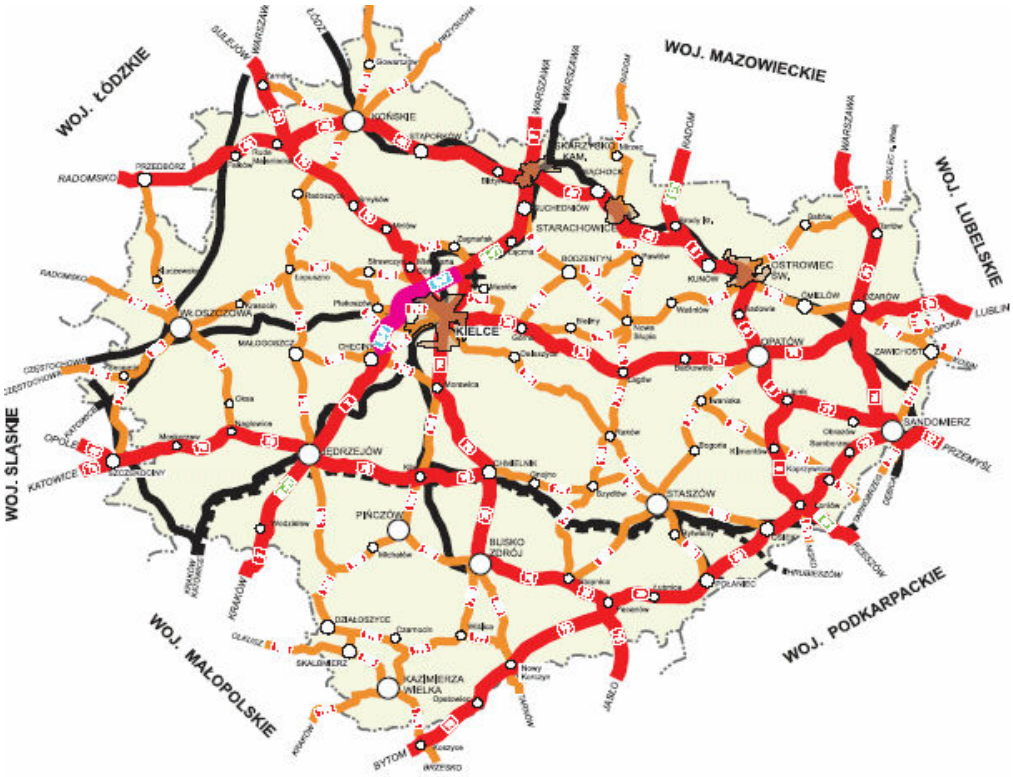

DROGA EKSPRESOWA
DROGI MIĘDZYNARODOWE
DROGI KRAJOWE
DROGI WOJEWÓDZKIE
LINIE KOLEJOWE NORMALNOTOROWE
LINIA KOLEJOWA SZEROKOTOROWA
LOTNISKO

[źródło: Strategia rozwoju województwa świętokrzyskiego, Kielce czerwiec 2000r.]

Transport drogowy

Podstawowym połączeniem gminy w relacjach zewnętrznych jest droga krajowa nr 79 prowadząca ruch w relacji Bytom-Kraków – Sandomierz - Warszawa oraz Lublin – Katowice i Lublin - Kraków. Łączna długość drogi na terenie gminy wynosi 12 130 m. Średnie natężenie ruchu wynosi ok. 3 000 pojazdów na dobę. Przez Gminę Opatowiec nie przebiegają krajowe korytarze drogowe. Krajowe korytarze transportowe omijają obszar gminy Opatowie. W sąsiedztwie jest zlokalizowana droga krajowa relacji Kielce-Tarnów, umożliwiająca połączenie gminy w kierunku północnym. Role węzła pomocniczego spełnia Kazimierza Wielka oraz droga wojewódzka nr 973 Busko-Żabno i nr 768 Jędrzejów-Kazimierza Wielka – Brzesko.

Droga	Długość
Droga krajowa	**12,1 km**
Drogi powiatowe	**60,2 km**
Drogi gminne	**48,5 km**

[źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Opatowcu]

Drogi powiatowe

Drogi powiatowe mają duże znaczenie w połączeniach międzygminnych i lokalnych obsługujących bezpośrednio tereny zabudowy mieszkalnej i zagrodowej. Łączna długość dróg powiatowych na terenie gminy wynosi 60 km 171m, a około 83% to drogi o nawierzchni twardej-bitumicznej, tłuczniowej lub brukowej oraz drogi gruntowe. Jakość nawierzchni bitumicznych jest na ogół wysoka, natomiast pozostałe drogi twarde są w znacznej mierze zdewastowane. W przypadku złych warunków pogodowych drogi tłuczniowe oraz drogi gruntowe mogą być miejscami nieprzejezdne. Szczegółowy wykaz dróg powiatowych zawiera poniższa tabela:

Numer drogi	Dokładne określenie odcinka		Długość odcinka drogi
	Początek	Koniec	
1.	2.	3.	4.
15177	gr.pow Busko Zdrój	droga pow. nr 15250	1 290
0135T	gr. pow. Busko Zdrój	droga krajowa nr 79	5 640
0136T	droga pow. nr 15252	rzeka Wisła	8 050
0137T	droga pow. nr 15253	droga pow. nr 15826	9 730
0138T	gr. pow. Busko Zdrój gr. Gm. Czarnocin	gr. gm. Czarnocin	4 766
0139T	droga pow. nr 15801	droga pow. 15253	3 780

0135T 40	gr. pow. Busko Zdrój	droga pow. nr 15804	1 000
15256 41	droga krajowa nr 79	droga pow. nr 15831	4 100
15801	gr. gm. Czarnocin	droga pow. nr 15250	5 620
0526T	gr. gm. Czarnocin	droga pow. nr 15801	4 950
0545T	gr. gm. Bejce	droga kraj. nr 79	178
0546T	gr. gm. Bejce	droga pow. nr 79	2 600
0548T	droga pow. Nr 15253	gr.gm. Bejce	650
0550T	gr. gm. Bejsce	droga pow. nr 15832	4 274
0551T	gr. gm. Bejsce	droga pow. nr 15250	3 570
		RAZEM	**60 171**

[źródło: Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Opatowiec, Kielce 2002 r.]

Uzupełnieniem podstawowego układu komunikacyjnego są drogi powiatowe. Na terenie gminy brak jest połączeń kolejowych. Przewozem osób na terenie gminy zajmują się PKS oraz prywatni przewoźnicy (tzw. BUS-y).

Drogi gminne

Sieć drogowa na terenie gminy jest stosunkowo gęsta i rozbudowana. Gmina Opatowiec charakteryzuje się wysokim wskaźnikiem dróg o nawierzchni twardej w stosunku do powierzchni gminy wynoszącym około 125 km/100km^2. Warto podkreślić, iż drogi o nawierzchni twardej stanowią 70% dróg gminnych. Stan techniczny dróg jest różny. Nawierzchnia dróg gminnych asfaltowych jest dobra, natomiast drogi o nieco innej nawierzchni wymagają naprawy. Drogi gruntowe są często nieprzejezdne dla samochodów osobowych. Cześć dróg gminnych przebiega przez obszary niezabudowane. Jednocześnie są także obszary zabudowane obsługiwane przez drogi polne.

Numer i nazwa drogi	**Dokładne określenie odcinka**		**Długość odcinka drogi**
	Początek	**Koniec**	
1.	2.	3.	4.
1550001 – Kocina – Kresy konińskie	Droga pow. nr 15250	Droga pow. nr 15801	1 800
1550002 – Kocina Budy – Cegielnia Pisarka	Droga pow. nr 15804	Droga pow. nr 15250	1 400
1550003 – Kocina do pół SHRO	Droga pow. nr 15801	Droga pow. nr 15252	2 300
1550005 – Kamienna – Sokolina	Droga pow. nr 15804	Droga pow. nr 15804	1 600
1550006 – Krzczonów – Ślepa Kiszka	Droga pow. nr 15801	Droga pow. nr 15801	1 100
1550007 – Krzczonów – Zagajów	Droga pow. nr 15801	Droga pow. nr	1 200

		15253	
1550008 – Charbinowice – dojazd do pól	Droga pow. nr 15253	Granica z gminą Bejsce	1 100
1550009 – Trębaczów – Rzemienowice	Droga pow. nr 15854	Droga pow. nr 15252	2 200
1550010 – Rzemienowice – Zamłynie Ksany	Droga pow. nr 15252	Droga pow. nr 15251	2 900
1550011 – Ksany - Czarkowy	Droga pow. nr 15250	Granica z gmina Nowy Korczyn	700
1550012 – Ksany – Góry Chwalibogowskie	Droga pow. nr 15250	Droga pow. nr 15251	2 700
1550013 – Ksany – Bzików Chrustowice	Droga pow. nr 15250	Droga pow. nr 15832	1 000
1550014 – Ksany – Chwalibogowice Kraśniów	Droga pow. nr 15251	Droga kraj. nr 79	2 200
1550015 – Ksany – Kraśniów	Droga pow. nr 15250	Droga gminna 1550016	2 000
1550016 – Chwalibogowice – Kraśniów	Droga krajowa nr 79	Rzeka Wisła	1 600
1550017 – Wyszogród do Wisły	Droga krajowa nr 79	Rzeka Wisła	1 700
1550018 – Plebańska w Opatowcu	Droga krajowa nr 79	Droga pow. nr 15256	1 700
1550019 – Podskalne Kobiela	Droga pow. nr 15256	Błonie	1 950
1550020 – Rogów – Błonie	Droga krajowa nr 79	Błonie w rogowie	1 300
1550021 – Rogów – Góry Rogowskim	Droga krajowa nr 79	Droga pow. nr	1 500
1550022 – Chwalibogowice do Wisły	Droga krajowa nr 79	Rzeka Wisła	1 450
1550023 – Wyszogród – Morawianki	Droga krajowa nr 79	Granica z gminą Bejce	1 100
1550024 – Urzuty do wsi	Droga krajowa nr 79	Rzeka Wisła	1 850
1550025 – Ławy – Morawianki	Droga krajowa nr 79	Granica z gminą Bejsce	650
1550026 – Piotrkowie – Kęsów	Droga krajowa nr 79	Granica z gminą Bejsce	1 300
1550027 – Rynek do Wisły	Droga krajowa nr 79	Rzeka Wisła	420
1550028 – Kresy – Ksańskie	Droga pow. nr 15250	Droga Gm. 1550001	950
1550029 – Kobiela Chrustowice Pruska	Droga pow. nr 15256	Droga pow. nr 15852	2 600
1550030 – Kobiela do drogi Kęsów	Droga pow. nr 15256	Droga pow. nr 15252	1 240
1550031 – Kobiela do pół	Droga pow. nr 15256	Do pól	730
1550032 – Kobiela przez wieś	Droga pow. nr15256	Droga Gm.1550027	710

1550033 – ul. Garncarska	Droga pow. nr 15257	Do zabudowań	110
1550034 – ul. Kościelna	Droga pow. nr 1550027	Do kościoła	80
1550035 – ul. Targowa	Droga pow. nr 1550034	Błonie	70
1550036 – ul. Legatka	Droga krajowa nr 79	Do pól	500
1550037 – ul. Krótka	Droga Gm.1550036	Do zabudowań	140
1550038 – ul. Polna	Droga krajowa nr 79	Droga Gm. 1550036	260
1550039 – ul. Szpitalna	Droga krajowa nr 79	Droga Gm. 1550040	200
1550040 – ul. 3-go maja	Droga krajowa nr 79	Droga Gm. 1550039	190
		Razem	**48 500**

[źródło: Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Opatowiec, Kielce 2002 r.]

Wskaźnik gęstości dróg o twardej nawierzchni

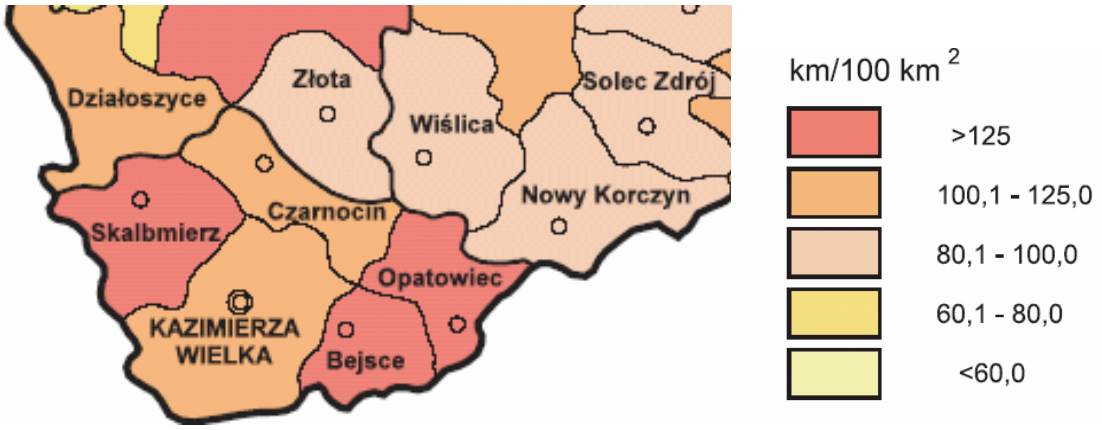

[źródło: Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego, Kielce czerwiec 2000r.]

Transport kolejowy

Przez teren gminy nie przebiega żadna linia kolejowa. Najbliższe stacje kolejowe znajdują się w oddalonym o około 30 km Busku Zdroju oraz Szczucinie – 40 km. Większy węzeł kolejowy znajduje się w Krakowie, 70 km od Opatowca.

Komunikacja pasażerska

Obsługą komunikacyjną gminy w zakresie komunikacji masowej pełni oddział PKS oraz przewoźnicy prywatni. Komunikacja zbiorowa w obszarze gminy nie stwarza szczególnych problemów. Obszar gminy jest obsługiwany prawidłowo i nie przewiduje się większych zmian w układzie tras autobusowych.

2.8.3 Infrastruktura techniczna

Zaopatrzenie w wodę

Zasadnicze kierunki rozwoju gminnego systemu wodociągowego dotyczą:

- Realizacji kompleksowej gospodarki wodno-ściekowej, polegającej na równoległym podejmowaniu przedsięwzięć z zakresu gospodarki ściekowej,
- Pełne zwodociagowanie obszaru gminy wykorzystujące możliwości lokalne

Jednostka osadnicza	Zapotrzebowanie na wodę do roku 2011	
	$Q_{max\ d}$ [m^3/d]	$Q_{max\ h}$ [m^3/h]
Ksany	137,46	13,70
Ławy	34,01	3,32
Mistrzowice	44,67	4,37
Opatowiec	104,64	9,88
Podskalne	59,61	5,67
Rogów	121,68	11,66
Rzemienowice	97,72	9,94
Senisławice	75,98	7,57
Trębaczów	31,68	3,17
Wyszogród	36,74	3,52
Charbinowice	125,52	12,33
Chrustowice	52,40	5,23
Chwalibogowice	74,27	7,12

Kamienna	158,03	15,73
Kęsów	55,46	5,51
Kobiela	62,55	6,46
Kocina	213,29	21,19
Kraśniów	22,02	2,26
Krzczonów	229,85	21,82
Urzuty	67,20	6,38
Razem	**1804,78**	**176,83**

[źródło: Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Opatowiec, Kielce 2002]

Zasoby i jakość wód

Stan ilościowy i jakościowy zasobów wodnych stanowi jeden z podstawowych mierników atrakcyjności inwestycyjnej gminy, jak również powiatu czy województwa. Priorytetowymi zadaniami w tym zakresie są:

- ochrona wód przed zanieczyszczeniem,
- zapewnienie wody do picia spełniającej wymagane standardy,
- przywrócenie jakości ekologicznej wodom powierzchniowym,
- prowadzenie racjonalnego gospodarowania zasobami wodnymi zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju.

Wody podziemne

Pod względem budowy geologicznej obszar Gminy Opatowiec należy do pogranicza Niecki Nidziańskiej i Zapadliska Przedkarpackiego, wypełnionego osadami trzeciorzędu, wypełnionego osadami trzeciorzędowymi o dużej zmienności facjalnej. Wody podziemne pobierane są głównie w utworach czwartorzędowych. W otworach w rejonie Chwalibogowic oraz Krzczonowa, poziom wodonośny został nawiercony 10m poniżej poziomu terenu, a ustabilizował się na głębokości około 4 m.

Większość zbiorników wód podziemnych posiada dostateczna lub dobrą izolację utworami nieprzepuszczalnymi i w związku z tym nie zachodzi konieczność szczegółowej ochrony przed ich degradacją, np. ze strony składowisk odpadów komunalnych i przemysłowych. Wody podziemne z racji budowy geologicznej zapadliska przedkarpackiego posiadają dostateczną lub dobrą izolację utworami nieprzepuszczalnymi. W związku z powyższym nie zachodzi konieczność ich szczegółowej ochrony przed degradacją, zarówno ze strony składowisk odpadów komunalnych, jak też przemysłowych.

Należy jednocześnie pamiętać, iż wody powierzchniowe wymagają szczególnej ochrony jakości, ze względu na fakt wykorzystywania ich na szeroką skalę jako podstawowego źródła dla celów zaopatrzenia ludności w wodę. Na terenie gminy znajduje się jedno ujęcie wody w Chwalibogowicach o wydajności 30 m^3/h.

Wody powierzchniowe

Wschodnia granica gminy jest położona w dorzeczu Wisły, południowa granica na rzece Nidzie oraz Nida na granicy północnej. Większość gminy należy jednak do zlewni rzeki Wisły, do której prowadzą liczne strumienie (Pazucha, Wigołąbka oraz Dobrula). Zlewisko Nidy wraz z ciekami zajmuje rejon wsi Kocina. Do Nidzicy wpływają tylko wody z własnej doliny. Zgodnie z danymi monitoringowymi Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska , całą zlewnia Nidy jest zagrożona procesem eutrofizacji. Jest to związane przede wszystkim z zanieczyszczeniem wód ściekami komunalnymi, pestycydami i nawozami sztucznymi, które są spłukiwane z pól uprawnych przez opady atmosferyczne. Stwierdzono przekroczenia wartości granicznych średniorocznych stężeń azotanów oraz fosforu ogólnego. Ustalenia Rady Ministrów zgodne z postanowieniami Dyrektywy Europejskiej w sprawie oczyszczania ścieków komunalnych teren całek Polski wskazują jako obszar wrażliwy na eutrofizację.

Gospodarka wodno-ściekowa

Większość mieszkańców gminy zaopatruje się w wodę z ujęcia w Jurkowie, w gminie Wiślica.

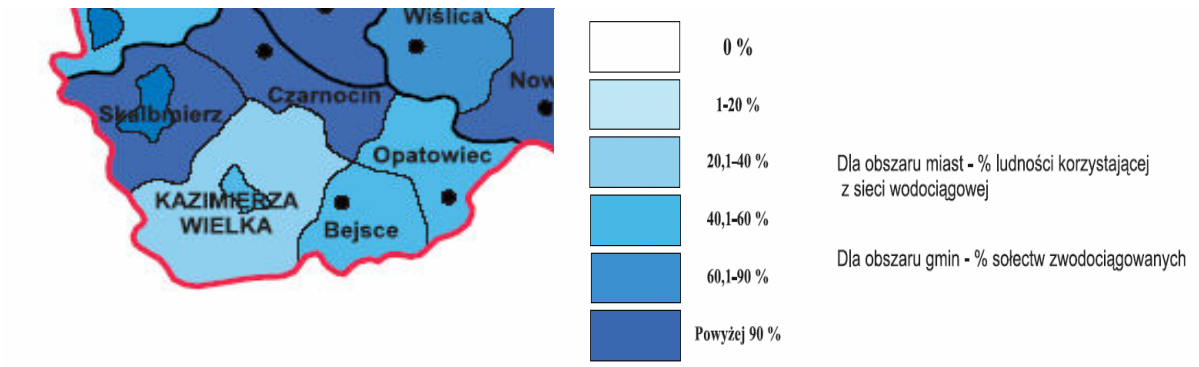

[źródło: Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego, Kielce czerwiec 2000r.]

Odprowadzanie ścieków

Słabo rozwinięta sieć kanalizacji sanitarnej w Gminie Opatowiec znacznie obniża jej atrakcyjność inwestycyjną. Dobrze zorganizowany system kanalizacyjny znajduje się jedynie

w miejscowości Krzczonów, gdzie funkcjonuje tworzywowa i betonowa kanalizacja w dobrym stanie technicznym. Na pozostałym obszarze gminy ścieki odprowadzane są indywidualnie do zbiorników przydomowych (szamb).

Oczyszczalnie ścieków

W Krzczonowie zlokalizowana jest oczyszczalnia ścieków obsługująca gminę, stanowiąca własność Gminy, która została zmodernizowana, jej długość wynosi ok. 1km, a ilość przyłączy to 14 budynków wielorodzinnych. Może odprowadzać oczyszczone ścieki w ilości $Q_{śrD}$= 57m^3/dobę do potoku Wigołąbka, przyjmując ścieki z osiedla mieszkaniowego w Krzczonowie; pozostałe ścieki stanowi materiał dowożony.

Odprowadzanie wód opadowych

Obecnie na terenie Gminy Opatowiec nie istnieje żaden zorganizowany system odprowadzania wód deszczowych i ich oczyszczania. Wody opadowe z terenów zabudowanych oraz użytków rolnych spływają powierzchniowo do lokalnych cieków i rowów przydrożnych.

Ochrona przeciwpowodziowa

Strefa zagrożenia powodziowego dotyczy głównie dolin Wisły, Nidy i Nidzicy. Reszta terenu jest w zasadzie chroniona przed szczególnymi zagrożeniami powodziowymi. W granicach zasięgu wody stuletniej nie ma większych skupisk zabudowy. Największe zagrożenie dotyczy fragmentów przyskarpowych doliny Wisły, a w szczególności najdalej na wschód położonych siedlisk w Senisławicach, Chwalibogowicach i Kraśniowie. Nieliczne już fragmenty zabudowy Opatowca, położone poniżej głównej krawędzi dość wysokiej skarpy nadwiślańskiej są również obszarem występowania negatywnych skutków powodzi. W części południowej doliny Wisły najtrudniejsze warunki określają zabudowę wschodniej części wsi Urzuty i położonego w strefie pośredniego zagrożenia powodziowego cmentarza w Rogowie. Rzeka Nida, przepływająca na północno-wschodnim pograniczu gminy nie wywołuje negatywnych skutków w zabudowie. Zagrożenie wodami stuletnimi występuje na obszarze wchodzącym w skład Nadnidziańskiego Parku Krajobrazowego i jest chronione przed zabudową ustaleniami planu ochrony parku.

Istniejące jak i prognozowane pasmo zabudowy zagrodowej we wsiach gminy Opatowiec w dolinie Nidzicy, położone jest poza określonymi Rozporządzeniem Wojewody Kieleckiego nr 11/92 z dnia 21 grudnia 1992 r. obszarem narażonym na niebezpieczeństwo powodzi (Dz. Urz. Woj. Kieleckiego nr 18/92), strefa zagrożeń powodziowych.

Gospodarka odpadami

W Chwalibogowicach zlokalizowane jest tymczasowe wysypisko odpadów z terenu gminy. Jego powierzchnia wynosi ok. 0,25 ha. Jego eksploatacja planowana jest do roku 2010. W 2000 roku wysypisko przyjęło 25 ton odpadów, a ilość nagromadzonych tam odpadów wyniosła 385 ton. Wysypisko nie posiada odpowiednich zabezpieczeń, przed zanieczyszczeniem środowiska, min. Brak ekranizacji podłoża i zbiornika na odcieki. Gmina obecnie jest członkiem stowarzyszenia: *Ekologicznego Związku Gospodarki Odpadami Komunalnymi* z siedziba w Rzędowie, celem jest prowadzenie wspólnych działań na rzecz ochrony środowiska.

Zaopatrzenie w gaz

W chwili obecnej na terenie Gminy nie istnieje sieć gazownicza. Zgodnie z planem zagospodarowania przestrzennego województwa świętokrzyskiego w najbliższych latach zakładana jest gazyfikacja gminy z gazociągu przesyłowego Dn 500 mm Węgrzce – Dąbrowa Górnicza, za pośrednictwem gazociągu do Proszowic.

Aktualnie mieszkańcy korzystają z gazu bezprzewodowego rozprowadzanego przez dystrybutorów lokalnych.

Zaopatrzenie w ciepło

Na terenie gminy nie istnieje żaden zorganizowany system ciepłowniczy. Funkcjonują jedynie pojedyncze kotłownie przy budynkach mieszkalnych, szkołach oraz budynkach administracyjnych i usługowych.

Energetyka

Na tereni Gminy Opatowiec nie wysterują źródła wytwarzania energii elektrycznej. Cały obszar gminy obsługiwany jest przez energetykę konwencjonalną. Sieć rozdzielcza na terenie gminy jest zasilana z GPZ 110/115 kV nowy Korczyn i GPZ 110/15 kV Kazimierza Wielka. Parametry jakościowej energii w sieci rozdzielczej są zgodne ze standardami określonymi w Rozporządzeniu Ministra Gospodarki z dnia 25.09.2000r. w sprawie szczegółowych warunków przyłączania podmiotów do sieci elektroenergetycznych, obrotu energia elektryczną, świadczenia usług przesyłowych, ruchu sieciowego i eksploatacji sieci oraz standardów jakościowych obsługi odbiorców.

Obecnie ogólna liczba odbiorców na terenie Gminy Opatowiec wynosi 1379, z tego 1262 to odbiorcy indywidualni. Zapotrzebowanie na energię ogółem wynosi 15 809 kW, z tego odbiorcy indywidualni: 14 549 kW.

2.9 Edukacja

Na terenie Gminy Opatowiec funkcjonują następujące placówki edukacyjne:

- Szkoła Podstawowa w Krzczonowie – 131 uczniów
- Szkołą Podstawowa w Opatowcu – 126 uczniów
- Gimnazjum w Opatowcu – 157 uczniów

W gminie jest zatrudnionych 40 nauczycieli: 12 w gimnazjum w Opatowcu, 15 w Szkole Podstawowej w Opatowcu i 13 w Szkole Podstawowej w Krzczonowie.

2.10 Opieka zdrowotna

2.10.1 Podstawowa opieka zdrowotna

Podstawowa opieka zdrowotna jest świadczona dla całej gminy Opatowiec przez Ośrodek Zdrowia w Opatowcu i Ośrodek Zdrowia w Krzczonowie. W placówkach jest zatrudnionych dwóch lekarzy internistów, dwóch lekarzy stomatologów i pięć pielęgniarek.

2.10.2 Szpitale

Szpital obsługujący gminę Opatowiec mieści się w Kazimierzy Wielkiej z oddziałami wewnętrznym i geriatrycznym. Pozostałe oddziały, tj. ginekologia, urologia, chirurgia, ortopedia, pediatria, pulmonologia, oraz oddział zakaźny i wewnętrzny znajdują się w Szpitalu Rejonowym w Busku Zdroju. Teren gminy obsługuje Pogotowie Ratunkowe w Kazimierzy Wielkiej.

2.11 Pomoc społeczna

Na terenie gminy Opatowiec działa Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, z którego pomocy korzystają głównie rodziny wielodzietne, osoby bezrobotne oraz znajdujące się w szczególnie trudnej sytuacji finansowej.
Zgodnie z poniższym zestawieniem wydatki na pomoc społeczną w roku 2003 obejmowały przede wszystkim zasiłki stałe, wyrównawcze, zasiłki okresowe, zasiłki okresowe gwarantowane, renty socjalne i zasiłki macierzyńskie.

Wydatki na pomoc społeczną w roku 2003	Kwota	Wydatki na pomoc społeczną w roku 2004	Kwota
Zadania zlecone	**200 667,00**	Świadczenia rodzinne	**177 282,00**
Zadania własne	**28 243,00**	Pozostałe świadczenia zlecone	**63 959,00**
		Zadania własne	**46 060,00**
Razem	**228 910,00**	Razem	**287 301,00**

[źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Opatowcu]

Ponadto wydatkowano środki na zasiłki celowe na opał, odzież, żywność, leki i dożywianie dzieci.

W roku 2004 ogółem wydatkowano na świadczenia rodzinne, pozostałe zadania zlecone i zadania własne 287 301, 00 zł.

Działanie Ośrodka Pomocy Społecznej ukierunkowane jest na osoby i rodziny, które znajdują się w trudnej sytuacji życiowej, której nie są w stanie pokonać wykorzystując własne środki, możliwości i uprawnienia. Celem udzielenia pomocy jest zapewnienie osobom i rodzinom niezbędnych potrzeb umożliwiających im bytowanie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Zatem pomoc ośrodka (świadczenia pieniężne, w naturze, usługi opiekuńcze, praca socjalna, poradnictwo itp.) zmierza, aby w miarę możliwości doprowadzić do życiowego usamodzielnienia się zarówno pod względem ekonomicznym, czy też społecznym. Ośrodek gromadzi dane o osobach i rodzinach, które ze względu na trudną sytuację życiową (materialną, zdrowotną, społeczną itp.) kwalifikują się do objęcia pomocą. Informacje te są pozyskiwane przez pracowników socjalnych w trakcie przeprowadzania wywiadów środowiskowych (rodzinnych). Sporządzenie kwestionariusza rodzinnego stanowi nieodzowny element procedury administracyjnej, na podstawie, którego następuje przyznanie bądź odmowa przyznania świadczenia. Poza świadczeniem w formie pracy socjalnej, rozumianej jako działalność zawodowa skierowana na pomoc osobom i rodzinom we wzmocnieniu lub odzyskaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie, wszystkie pozostałe są, w myśl art. 196 ustawy o pomocy społecznej przyznawane w drodze decyzji administracyjnej, co oznacza, że w przypadku, gdy osoba czy rodzina jest niezadowolona z przyznanej przez kierownika GOPS pomocy, ma prawo odwołać się do Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Kielcach. Z dniem 1 maja 2004 r. nowa ustawa zmieniła warunki kwalifikujące osoby, bądź rodziny do świadczeń z funduszy społecznych. Zgodnie z art. 8 ust. prawo do świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej przysługuje:

1) osobie samotnie gospodarującej, której dochód nie przekracza kwoty 461 PLN.
2) osobie w rodzinie, w której dochód na osobę nie przekracza kwoty 316 PLN.

Oprócz ubóstwa, ośrodek zwraca uwagę na inne okoliczności, które wymienia art. 7 wymienionej wcześniej ustawy, są nimi w szczególności: potrzeba ochrony macierzyństwa, bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwała choroba, alkoholizm, trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego, klęski żywiołowe. W praktyce rzadko występuje jedna dysfunkcja, na ogół okoliczności te występują kumulatywnie.

2.12 Bezpieczeństwo

2.12.1 Policja

Komisariat Policji obsługujący Gminę Opatowie mieści się w Bejcach. Ponadto dwa razy w tygodniu funkcjonariusze policji pełnią dyżury w Opatowcu w budynku Ośrodka Zdrowia.

2.12.2 Straż Pożarna

Państwowa Straż Pożarna obsługująca region całej gminy mieści się w Kazimierzy Dolnej.

2.13 Kultura

Na terenie Opatowca funkcjonuje Gminny Ośrodek Kultury oraz Gminna Biblioteka Publiczna mająca filie w Krzczonowie.

Od pięciu lat na nadwiślańskich błoniach, władze Gminy Opatowiec wspólnie ze Związkiem hodowców Koni w Kielcach i Starostwem Powiatowym w Kazimierzy Wielkiej organizują coroczny *„Championat koni małopolskich"* i *„Miedzywojewódzkie zawody powożenia zaprzęgami"*.

Ponadto cyklicznie organizowane są następujące imprezy:

- „Jarmark tradycji i folkloru",
- „Przegląd orkiestr",
- „Dzień strażaka".

2.14 Budżet

Gmina prowadzi samodzielna gospodarkę finansową na podstawie budżetu gminy. Gospodarka finansowa gminy jest jawna. Projekt uchwały budżetowej wraz z objaśnieniami oraz informacją o stanie mienia komunalnego przedkładany jest Radzie Gminy oraz Regionalnej Izbie Obrachunkowej w Kielcach.

Dochody Gminy stanowią:

- Dochody z najmu i dzierżawy składników majątkowych skarbu Państwa, jednostek samorządu terytorialnego lub innych jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych oraz innych umów o podobnym charakterze;
- Wpływy z opłat za zarząd, użytkowanie gruntów oraz wieczyste użytkowanie gruntów;

- Dochody z najmu i dzierżawy składników majątkowych Skarbu Państwa, jednostek samorządu terytorialnego lub innych jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych oraz innych umów o podobnym charakterze;
- Wpływy z różnych opłat;
- Wpływy z usług;
- Wpływy z różnych dochodów;
- Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nie posiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem (podatek dochodowy od osób fizycznych, podatek dochodowy od osób prawnych, podatek od nieruchomości, podatek rolny, podatek leśny, podatek od środków transportowych, podatek od działalności gospodarczej osób fizycznych, opłacany w formie karty podatkowej, podatek od spadków i darowizn, podatek od posiadania psów, wpływy z opłaty skarbowej, wpływy z opłaty targowej, wpływy z opłaty administracyjnej za czynności urzędowe, wpływy z opłat za zezwolenia na sprzedaż alkoholu, wpływy z innych lokalnych opłat pobieranych przez jednostki samorządu terytorialnego na podstawie odrębnych ustaw, podatek od czynności cywilno-prawnych);
- Subwencje (np. subwencje ogólne z budżetu państwa);
- Dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa na zadania zlecone;
- Dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa na zadania własne;
- Środki na dofinansowanie własnych inwestycji gmin (związków gmin), powiatów (związków powiatów) samorządów województw, pozyskane z innych źródeł.

Wydatki wykonane do 30 września 2004r.	
rolnictwo i łowiectwo	83 701,00 zł
wytwarzanie i zaopatrzenie w energię elektryczna, gaz i wodę	7 082,00 zł
transport i łączność	37 940,00 zł
gospodarka mieszkaniowa	6 024,00 zł
działalność usługowa	580,00 zł
administracja publiczna	734 696,00 zł
urzedy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	7 465,00 zł
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	27 989,00 zł
obsługa długu publicznego	25 945,00 zł
różne rozliczenia	0,00 zł
oświata i wychowanie	1 437 845,00 zł
ochrona zdrowia	20 579,00 zł

gospodarka komunalna i ochrona środowiska	**197 334,00 zł**
kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	**39 885,00 zł**
kultura fizyczna i sport	**1 984,00 zł**
dochody od osób prawnych od osób fizycznych i od innych jednostek nie posiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem	**17 361,00 zł**
opieka społeczna	**279 618,00 zł**
razem	**2 926 028,00 zł**

[źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Opatowcu]

Po stronie wydatków natomiast istotny udział odgrywają wydatki na oświatę i wychowanie.

Sztywne wydatki w pewien sposób ograniczają możliwość realizacji niektórych zamierzeń gminy, dlatego stosowne staje się poszukiwanie nowych źródeł finansowania działań inwestycyjnych.

Dochody do 30 września 2004r.	
rolnictwo i łowiectwo	**500,00 zł**
leśnictwo	**1 744,00 zł**
gospodarka mieszkaniowa	**13 400,00 zł**
administracja publiczna	**29 728,00 zł**
urzedy nadrzędnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	**7 465,00 zł**
dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nie posuadających osobowości prawnej	**782 017,00 zł**
różne rozliczenia	**2 229 066,00 zł**
oswiata i wychowanie	**1 792,00 zł**
opieka społeczna	**248 699,00 zł**
gospodarka komunalna i ochrona środowiska	**34 916,00 zł**
bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpowodziowa	**2 000,00 zł**
razem	**3 351 327,00 zł**

[źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Opatowcu]

2.15 Analiza SWOT

Nasze doświadczenie oraz analiza dokumentów strategicznych dowodzą jak bardzo użyteczną metodą przy określaniu priorytetów rozwojowych jest coraz powszechniej stosowana analiza SWOT. Narzędzie to pozwala ocenić zarówno wewnętrzne, jak i zewnętrzne czynniki wpływające na powodzenie rozwoju gminy.

Analiza SWOT to nic innego jak analiza:

- **S**threnghts- Silnych stron (czynników wewnętrznych pozytywnych) - atutów;
- **W**eaknesses – Słabych stron (czynników wewnętrznych negatywnych) - słabości;
- **O**pportunities – Szans (czynników zewnętrznych pozytywnych) - możliwości;
- **T**hreats- Zagrożeń (czynników zewnętrznych negatywnych).

Nie zawsze można wyraźnie oddzielić poszczególne składniki tej analizy, w celu uzyskania większej przejrzystości i unikania powtórzeń traktuje się w niej najczęściej, silne i słabe strony gminy jako czynniki wewnętrzne, natomiast szanse i zagrożenia jako czynniki zewnętrzne.

Celem analizy uwarunkowań rozwoju jest udzielenie odpowiedzi na dwa podstawowe pytania:

- jakie zjawiska i procesy zachodzące w gminie mają pozytywny lub negatywny wpływ na możliwości rozwoju .
- jakie zjawiska i procesy zachodzące w otoczeniu gminy maja pozytywny lub negatywny wpływ na możliwości jej rozwoju.

Wnikliwe opracowanie SWOT stanowi przełomowy etap procesu planowania strategicznego. Jeśli więc zostanie ona prawidłowo przeprowadzona może stanowić podwaliny celów strategicznych oraz projektów przedsięwzięć

MOCNE STRONY

Mocne strony	
1	Bliskość dużej aglomeracji - Krakowa
2	Walory przyrodnicze i krajobrazowe gminy, czyste środowisko, dzikość przyrody, parki krajobrazowe
3	Liczne trasy turystyczne
4	Znane zabytki kultury, bogata architektura miast i wsi
5	Dobre połączenia komunikacyjne, duża gęstość sieci dróg o twardej nawierzchni
6	Rozwinięty system prawnej ochrony przyrody

SŁABE STRONY

Słabe strony	
1	Zbyt małe zaangażowanie społeczności lokalnych w sprawę rozwoju i promocji turystyki
2	Brak programu aktywizacji turystycznej regionu, uwzględniającego kompleksowe zagospodarowanie

	najatrakcyjniejszych obszarów i potencjałów rozwoju tej funkcji
3	Niedobory bazy noclegowej, w tym szczególnie tańszych obiektów noclegowych (domów wycieczkowych, schronisk młodzieżowych) oraz nie zawsze trafne ich rozmieszczenie
4	Niedostateczne oznakowanie (eksponowanie) atrakcji turystycznych
5	Brak obwodnic
6	Słabo rozbudowania sieć kanalizacyjna, wodociągowa i gazowa
7	Brak własnego, odrębnego wysypiska śmieci
8	Niedobór infrastruktury ekonomicznej, wyspecjalizowanej w obsłudze „agrobiznesu"
9	Brak udokumentowanej Strategii Rozwoju Gminy
10	Niski budżet i słabe finansowanie zadań z budżetu państwa
11	Nierozpoznane potrzeby rynku pracy, brak przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu
12	Brak przystosowywania obiektów dla potrzeb osób niepełnosprawnych

SZANSE

	Szanse
1	Rosnące zainteresowanie wypoczynkiem na terenach agroturystycznych i nieskażonych
2	Rosnące zainteresowanie turystyką dydaktyczną i badaniami naukowych
3	Uruchomienie współfinansowania projektów ze środków unijnych
4	Specjalne programy regionalne i krajowe
5	Współpraca z innymi regionami
6	Rozbudowa połączeń komunikacyjnych
7	Możliwości wykorzystania zasobów dziedzictwa kulturowego dla promocji i rozwoju
8	Relatywnie tania siła robocza, co przy sprzyjających warunkach przestrzennych może stanowić istotny czynnik zachęcający do inwestowania
9	Produkcja ekologiczna
10	Rozwój przetwórstwa rolno-spożywczego

ZAGROŻENIA

	Zagrożenia
1	Niestabilność przepisów prawnych
2	Zubożenie społeczeństwa
3	Bezrobocie w powiecie i regionie, słabo rozwinięty rynek pracy w usługach komercyjnych i publicznych, słabo rozbudowany rynek pracy poza rolnictwem
4	Fiskalizm państwa i niewydolność finansowania zadań podstawowych gminy
5	Zwiększenie zadań i zmniejszenie pomocy państwa w wymaganym zakresie
6	Brak infrastruktury kulturalno-edukacyjnej tworzącej otoczenie turystyki i agroturystyki.
7	Niedostateczne powiązanie komunikacyjne z regionem
8	Niska mobilność obywateli
9	Spadek ilości gatunków chronionych i dziko żyjących

3. Identyfikacja działań rozwojowych Gminy Opatowiec do roku 2013

W ostatnich latach gmina zrealizowała następujące zadania:

Tabela: Zestawienie zadań realizowanych w latach 2002-2003

Zadnie	Koszt	Finansowanie
Modernizacja oczyszczalni ścieków	609 568,00	WFOŚiGW Budżet gminy Agencja Własności Rolnej Skarbu Państwa
Oświetlenie uliczne przy drogach gminnych, powiatowych i drodze krajowej	130 000,00	Budżet państwa
Siec wodociągowa w miejscowościach Trębaczów, Rzemienowiece Zamłynie, Kamienna-Brodek, Chrustkowiece	170 813,00	Budżet gminy
Remont 1500 mb dróg gminnych	110 469,00	Budżet państwa
Remont dróg w miejscowości Kocina, Ksany i Rzemienowice – Zamłynie	166 478,00	Budżet gminy Funduszu Ochrony Gruntów Rolnych
Remont dróg gminnych w miejscowościach: Ksany, Opatowiec, Charbinowice, Senisławice, Chrustowice, Kamienna, Rogów, Krzczonów, Trębaczów, Rzemienowice, Chwalibogowice, Urzuty.	44 830,43	Budżet gminy

3.1 Identyfikacja problemów

Główne problemy rozwojowe Gminy Opatowiec koncentrują się wokół obszarów związanych z gospodarką, brakiem odpowiedniej infrastruktury technicznej do jej rozwoju, a z drugiej strony ochroną parków krajobrazowych i dziedzictwa kulturowego.

[źródło: Strategia Rozwoju Województwa świętokrzyskiego]

Ochrona parków krajobrazowych

Terytorium gminy jest objęte różnymi formami ochrony. Większość gminy należy do Koszycko-Opatowieckiego Obszaru Chronionego Krajobrazu utworzonego rozporządzeniem wojewody kieleckiego nr 12/95 z 29 września 1995 r. z późniejszymi zmianami (Dz. U. Woj. Świętokrzyskiego nr 108, poz.1275). Zgodnie z tymi zaleceniami i informacjami przedstawionymi *w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Opatowiec* opracowanego w roku 2002 na terenie Koszycko-Opatowieckiego OchK obowiązują zakazy:

- Lokalizacja budownictwa letniskowego poza miejscami wyznaczonymi w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego,
- Utrzymywania otwartych rowów i zbiorników ściekowych
- Likwidowania małych zbiorników wodnych, starorzecy oraz obszarow wodno-błotnych,
- Wylewania gnojowicy, z wyjątkiem nawożenia gruntów rolnych,

- Lokalizacji ośrodków chowu, chlewni – posługujących się metodą bezściółkową,

W obszarze otuliny parku obowiązuje natomiast zakaz:

- Lokalizowania nowych obiektów zaliczonych do przedsięwzięć mogących znacząco wpływać na środowisko w rozumieniu przepisów o ochronie środowiska,
- Lokalizacji budownictwa letniskowego poza miejscami wyznaczonymi w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego,
- Utrzymania otwartych rowów i zbiorników ściekowych,
- Dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody i zrównoważone wykorzystywanie użytków rolnych i leśnych oraz gospodarki rybackiej,
- Likwidowania małych zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodno-błotnych,
- Wylewania gnojowicy, z wyjątkiem nawożenia własnych gruntów rolnych,
- Lokalizacji ośrodków chowu, hodowli – posługujących się metodą bezściółkową,
- Likwidowania zadrzewień śródpolnych i nadwodnych,
- Umyślnego zabijania dziko żyjących zwierząt, niszczenia nor, legowisk zwierzęcych, tarlisk i złożonej ikry, ptasich gniazd oraz wybierania jaj, wypalania roślinności, wydobywania skał i torfu (poza obszarami określonymi w planach ochrony) oraz niszczenia gleby,
- Wykonania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwpowodziowym.

W granicach parku dodatkowo wprowadzony jest zakaz organizowania rajdów motorowych i samochodowych oraz umieszczania tablic reklamowych poza obszarami zabudowanymi.

Dla tereniu parku krajobrazowego i jego otuliny opracowano następujące zasady gospodarowania obejmujące:

- Ochronę najcenniejszych walorów przyrodniczych gminy,
- Ochronę pojedynczych zabytków i zespołów,
- Budowę lokalnych systemów kanalizacyjnych i oczyszczania ścieków,
- Wprowadzenie systemu indywidualnej segregacji śmieci i odpadów, zorganizowanie odbioru surowców wtórnych i wywozu śmieci i odpadów, zagospodarowanie zorganizowanych wysypisk,
- Zwiększenie powierzchni zalesionych
- Wzbogacenie obszaru zadrzewieniami i krzewieniami śródpolnymi,

- Ograniczenie melioracji odwadniających,
- Egzekwowanie kształtowania zabudowy mieszkalnej i gospodarczej, zgodnie z określonymi prawidłowościami,
- Egzekwowanie od właścicieli zakładów produkcyjnych i przetwórczych przestrzegania zasad ochrony środowiska,
- Dostosowanie rozwoju przestrzennego, jakościowego i ilościowego turystyki do uwarunkowań przyrodniczncyh, kulturowych i społeczno – gospodarczych oraz do popytu turystycznego; inicjowanie różnych ofert usług turystycznych.

W zakresie osadnictwa i budownictwa przyjęto następujące zasady:

- Wykluczenie wprowadzania nowej zabudowy na takie obszary i tereny jak: rezerwaty przyrody i ich otoczenie, bezpośrednie sąsiedztwo pomników przyrody, tereny występowania stanowisk roślin chronionych i rzadkich, tereny występowania chronionych i rzadkich gatunków fauny, torfowiska i obszary podmokłe, tereny z roślinnością kserotermiczną, obszary geologiczne i geomorficzne kwalifikujące się do ochrony w postaci stanowisk dokumentacyjnych, otoczenie źródeł naturalnych , obszary węzłów ekologicznych oraz korytarze ekologiczne.
- Ograniczenie zabudowy na obszarach i terenach o charakterze: gruntów ornych o wysokich klasach bonitacyjnych, obszarach źródliskowych, terenach uniemożliwiających zaopatrzenie w wodę ze źródeł lokalnych, strefy ochrony uzdrowiskowej.
- Minimalizowania negatywnych oddziaływań zabudowy na otoczenie poprzez wzbogacanie wnętrz wszystkich jednostek osadniczych systemem terenów aktywnych biologicznie,
- Utrzymanie wszystkich zabytkowych układów, obiektów, zespołów oraz kompozycji przestrzennych,
- Utrzymanie regionalno-historycznej skali struktury jednostek osadniczych,
- Zachowanie terenów otwartych,
- Ograniczenie zabudowy w obrębie: zespołów zabytkowych, terenów z obiektami archeologicznymi, wyróżniających się ciągów widokowych.

W zakresie kształtowania harmonijnego krajobrazu współczesnego i form zabudowy przyjmuje się następujące zasady:

- Utrzymanie regionalno-historycznej skali struktury jednostek osadniczych,
- Dążenie w miarę możliwości , do ograniczenia rozpraszania nowej zabudowy,

- Nie dopuszczenie w miarę możliwości, do odbudowy tras i ciągów komunikacyjnych na odcinkach poza terenami zabudowanymi,
- Nie wprowadzanie obiektów agresywnych krajobrazowo, tzn. o dużych kubaturach, wysokich kominach,
- Preferowanie zabudowy nawiązującej do regionalnej tradycji i otaczającego krajobrazu,
- Izolowanie wysoką zielenią obiektów dysharmonijnych,
- Podnoszenie stopnia lesistości obszaru,
- Utrzymanie i wzbogacanie naturalnej szaty roślinnej,
- Ograniczenie sieci napowietrznych linii energetycznych i telekomunikacyjnych.

Szczególne znaczenie na wiejskich obszarach Zespołu Parków ma egzekwowanie prawidłowych zasad kształtowania form zabudowy:

- dopuszcza się realizację budynków ze stromym symetrycznym dachem dwuspadowym lub czterospadowym o nachyleniu połaci 35º -45º z przyczółkami i naczółkami z możliwością wykorzystania poddasza na cele mieszkaniowe,
- maksymalna wysokość budynku mieszkalnego nie powinna przekraczać dwóch kondygnacji, przy czym druga kondygnacja może znajdować się na poddaszu,
- Poziom serowy parteru nie powinien być wyżej niż 1 m od poziomu terenu,
- Zaleca się stosowanie prostej i zwartej bryły opartej na rzucie wydłużonego prostokąta,
- Zaleca się stosowanie ganków otwartych, bądź zabudowanych w sposób wynikający z funkcji wejście frontowe, wejście ogrodowe, ganki dekoracyjne),
- Na obszarach zabudowy skupionej należy dążyć do ujednolicenia podstawowych materiałów wykończeniowych i elementów ozdobnych, dopuszcza się natomiast większe różnicowanie materiałów i elementów ozdobnych na terenach o rozproszonej zabudowie,
- Do prac wykończeniowych zaleca się stosować materiały pochodzenia rodzimego (kmień, drewno).

Jednocześnie zdefiniowano zakaz realizacji budynków z elementami deformującymi, jak np.: stropodachy czy płaskie dachy o nachyleniu połaci poniżej 35º, schodkowe zwieńczenia ścian, wprowadzenie do ewaluacji lusterek i innych elementów dekoracyjnych.

Wszelkie opracowania planistyczne dla obszarów wchodzących w skład parku lub jego otuliny muszą być zgodne z planami ochrony parku. Działalność inwestycyjną na obszarze parku i jego otuliny należy uzgadniać z Dyrektorem świętokrzyskich i Nadnidziańskich Parków Krajobrazowych w Kielcach.

Wszelkie działania na terenie rezerwatu powinny być zgodne z planem ochrony rezerwatu lub innymi wytycznymi w tej dziedzinie.

Strefa gospodarcza

Na terenie gminy, podobnie jak w obrębie powiatu i całego województwa, zjawisko bezrobocia ma charakter trwały i strukturalny, powodujący, iż jest wyzwaniem dla zapewnienia dalszego rozwoju Gminy jest podjecie działań w kierunku ograniczenia tego zjawiska i zwiększenia ilości osób pracujących w ogólnym rynku pracy. Celem staje się, więc utrzymanie istniejących miejsc pracy oraz utworzenie nowych. Takie działania nie tylko poprawią poziom zamożności społeczeństwa, ale również wyeliminują wiele problemów społecznych i zmniejszą obciążenia pomocy socjalnej. Ponadto przyczynią się do zatrzymania części młodych, wykształconych osób na terenie gminy, które znajdą możliwość zatrudnienia w macierzystych miejscowościach.

Gmina posiada duży potencjał, wskazany w mocnych stronach, przyczyniający się do jej rozwoju. Potencjał przyrodniczy i środowiskowy, oraz zaplecze zabytkowo-historyczne może stać się motorem napędowym dla rozwoju funkcji turystycznej. Za względu na położenie geograficzne, warunki dojazdu oraz obostrzone wymogi związane z ochroną środowiska może to jednak stać się trudne. Nie znaczy to, ze jest to niemożliwe, a działania gminy są jak najbardziej ukierunkowane na rozwój związany z turystyka i agroturystyką. Obecnie duży potencjał turystyczny nie jest w pełni wykorzystywany. Podstawową słabością turystyki jest niedoinwestowanie oraz mało skuteczny marketing i promocję regionu, wąski zakres proponowanych usług oraz zbyt niski ich poziom. Istotnym problemem jest też powszechne zanieczyszczenie wód powierzchniowych, zbyt mała liczba zbiorników wodnych, a także przekroczenia chłonności turystycznej obszarów. Podniesienie jakości usług turystycznych jest ponadto nierozerwalnie związane z poprawą infrastruktury technicznej na obszarze Gminy. Biorąc pod uwagę znaczenie turystyki dla aktywizacji gospodarczej województwa, rozwój tej funkcji winien uzyskać zdecydowany priorytet regionalny, tym bardziej, że będzie on realizowany w warunkach silnie narastającej konkurencji ze strony innych województw.

Najważniejsza jednak funkcją gminy jest rolnictwo. Główne zadania w tym zakresie do zrealizowania w ciągu najbliższych lat ukierunkowane są na tworzenie upraw ekologicznych, rozwój sektora przemysłu przetwórstwa spożywczego. Ważne jest ponadto tworzenie otoczenia dla rozwoju funkcji związanej nie tylko z uprawa gleb, ale również z hodowla zwierząt.

Polityka osiągania celów

Głównym celem gospodarki przestrzennej gminy jest poprawa jakości życia jej mieszkańców, racjonalne wykorzystanie terenów należących do gminy, zapewnienie zrównoważonego rozwoju oraz właściwą gospodarkę zasobami przyrodniczymi. Walory środowiska naturalnego i położenie gminy są jej niepodważalnym atutem. Dlatego kierunki polityki przestrzennej zawarte w *„Studium uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego gminy Opatowiec"* w szczególności obejmują:

- Politykę osiągnięcia celów ekologicznych obejmujących ochronę niekwestionowanych wartości środowiska przyrodniczego, a także poprawę jego stanu wynikająca z potrzeby przemian technologicznych przemysłu,
- Politykę osiągnięcia celów społecznych wyrażającą się podniesieniem jakości życia mieszkańców,
- Politykę przeciwdziałania zagrożeniom klęskami, głównie z uwagi na położenie sporej części gminy w strefie zagrożenia powodziowego związanego z rzekami Wisła, Nidą i Nidzicą.

Strefa aktywności społecznej i warunki bytowe

Niekorzystne zjawiska związane z bezrobociem, brak osób przygotowanych do prowadzenia działalności związane z rozwojem turystyki czy słabe zainteresowanie inwestorów terenami gminy, powoduje, iż główne ukierunkowanie działań gminy powinno być skupione na przeciwdziałanie problemom związanym z ich skutkami. Słabością gminy jest również aktywność całej wspólnoty Gminy, oparta tylko na nielicznych jednostkach, mało zróżnicowana i uboga oferta kulturalna dla dzieci i młodzieży, nierozpoznane potrzeby rynku pracy oraz brak programów przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu, brak systemu kształcenia ustawicznego, a także nieprzystosowania obiektów dla osób niepełnosprawnych.

Następujące przemiany społeczno-gospodarcze w Polsce pod koniec XX w. Spowodowały, iż niezbędna stała się również przebudowa postaw społecznych i zachowań. Postawa bierna i oczekująca, nastawiona na aktywne działania przede wszystkim struktur Państwa i integrację administracji publicznej w najdrobniejsze obszary życia obywateli oraz dbanie o zaspokajanie ich podstawowych potrzeb życiowych, zastąpiona powinna być postawą brania losu w swoje ręce.

Rozwój regionu powinien opierać się nie tylko na inwestowania w infrastrukturę, ale dbaniu o niematerialne potrzeby społeczeństwa, takie jak poczucie bezpieczeństwa, opiekę zdrowotną czy kulturę. Elementy te są istotne zarówno dla mieszkańców, jak i osób przyjezdnych, zainteresowanych usługami turystycznymi świadczonymi na terenie gminy. Niezbędne jest

również ukierunkowanie działań na aktywizację tej części społeczeństwa i jej powrót do normalnego funkcjonowania w życiu.

Przy malejącej liczbie urodzeń, coraz większym problemem będzie starzenie się społeczeństwa i wzrost udziału w całości populacji osób w wieku poprodukcyjnym. Tej grupie należy zapewnić warunki do aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym, warunki opieki zdrowotnej, jak również pomoc dla osób samotnych i niedołężnych. Będzie to dla Gminy coraz bardziej znaczące zadanie, które wynika z osłabienia się więzi rodzinnych i zwiększonej mobilności społeczeństwa.

3.2 Cele i zadania realizacyjne

W celu poprawy sytuacji na terenie Gminy Opatowiec, przyjęto dwa podstawowe cele strategiczne:

- ***Aktywizacja gospodarcza Gminy***
- ***Rozwój społeczności lokalnej i poprawa jej warunków bytowych***

Aktywizacja gospodarcza Gminy

Cel	Zadania
Kreowanie wizerunku Gminy	
	Opracowanie Strategii Gminy
	Utworzenie Gminnego Centrum Informacji
	Uczestnictwo w plebiscytach i konkursach
	Współpraca z miastami partnerskimi
	Propagowanie w środkach masowego przekazu historycznych i krajobrazowych atutów gminy
Rozwój funkcji turystycznej	
	Promowanie rozwoju gospodarstw agroturystycznych
	Rozwój turystyki aktywnej (pieszej)
	Rozwój turystyki historycznej
	Rozbudowa i modernizacja bazy noclegowej
	Rozbudowa regionalnej oferty kulturalnej
	Rozbudowa oferty świadczenia usług turystycznych przez cały rok
	Nowe podmioty gospodarcze świadczące usługi w tym zakresie
	Zorganizowanie ciekawych tras turystycznych
	Wyeksponowanie wartościowych obiektów zabytkowych i muzealnych,
Alternatywne kierunki rozwoju gospodarczego (przemysł i rolnictwo)	
	Tworzenie gospodarstw ekstensywnych, ekologicznych i specjalistycznych
	Prowadzenie działań informacyjnych dla promowania skutecznego rolnictwa
	Tworzenie regionalnej tożsamości wsi
	Aktywizacja inwestorów tworzących produkt lokalny (wyroby z drewna, rękodzieło artystyczne, ekologiczna żywność)
	Ochrona gleb o najwyższej dla rolnictwa przydatności
	Preferowanie rozwoju trwałych użytków zielonych na terenach przyległych bezpośrednio do rzek i cieków wodnych

	Tworzenie warunków promujących produkcję „zdrowej żywności" oraz upraw specjalnych
Ochrona terenów krajobrazowych (parków i lasów)	
	Zabezpieczenie skarpy Wiślanej przed osuwaniem się gruntów w miejscowości Opatowiec i Podskale.
	Zwiększanie powierzchni leśnej, zwłaszcza w sąsiedztwie już istniejących skupisk i na najsłabszych glebach
	Wprowadzenie zakazu całkowitych zrębów
	Zakaz stosowania nawożenia środkami chemicznymi na obszarach źródliskowych
	Prowadzenie bieżących prac pielęgnacyjnych
	Zwiększanie udziału drzewostanów bukowo-debowych
	Prowadzenie racjonalnej gospodarki zasobami leśnymi
Zabytki	
	Ochrona dziedzictwa kulturowego
	Uporządkowanie bądź rewaloryzacja zabytkowych mogił o cmentarzy
	Oznakowanie i upamiętnianie historycznych szlaków
	Stworzenie programu ochrony zasobów zabytkowego i tradycyjnego budownictwa wiejskiego drewnianego.
	Zagospodarowanie obiektów drewnianych na cele rekreacyjne, reprezentacyjne lub hotelowo-gastronomiczne

[źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Opatowcu]

Rozwój społeczności lokalnej i poprawa jej warunków bytowych

Cel	Zadania
Administracja publiczna	
	Budowanie wizerunku przyjezdnej administracji
	Poprawa relacji władza-obywatel
	Poprawa w zakresie standardów obsługi
	Planowanie strategiczne jako model działania
	Aktywizacja animatorów lokalnych
	Utrzymanie bezpieczeństwa na tereni gminy
	Zapewnienie pomocy społecznej jednostkom potrzebującym
	Prowadzenie współpracy na poziomie lokalnym, powiatowym, regionalnym, krajowym, przygranicznym, transgranicznym i międzynarodowym

Edukacja	
	Podnoszenie standardu placówek edukacyjnych
	Tworzenie sieci efektywnych placówek
	Tworzenie systemu kształcenia ustawicznego
	Dostosowanie bazy lokalowej do potrzeb społeczności
	Prowadzenie współpracy regionalnej w zakresie profilu kształcenia i rynku pracy
	Ukierunkowanie wykształcenia ucznia i absolwenta na innowacyjność i nowe technologie
	Prowadzenie edukacji ekologicznej
	Tworzenie podstaw do udziału młodzieży w życiu Gminy
	Tworzenie atrakcyjnych dla absolwentów miejsc pracy
Kultura	
	Wieloletnie planowanie działań
	Tworzenie odpowiedniej infrastruktury
	Prowadzenie Kalendarza Imprez Kulturalnych
	Promowanie kultury wśród społeczności
	Szukanie nowych możliwości rozwoju życia kulturalnego mieszkańców
Opieka zdrowotna	
	Prowadzenie działań w zakresie profilaktyki
	Stworzenie sieci kompleksowych usług medycznych
	Podniesienie jakości i standardu oferowanych usług medycznych
	Dobra diagnostyka i wczesna wykrywalność chorób
	System wspierania osób niepełnosprawnych
	Podniesienie standardu wyposażenia placówek w sprzęt medyczny
	Prowadzenie lecznictwa zamkniętego
	Rozwój usług sanatoryjnych
	Ulepszenie systemu właściwego transportu i dojazdu do pacjenta
Infrastruktura	
	Ochrona ujęć wody, modernizacja i budowa nowych ujęć, poprawa jakości wody
	Gazyfikacja gminy Opatowiec
	Zorganizowanie systemu ciepłowniczego
	Pozyskiwanie niekonwencjonalnych źródeł energii
	Modernizacja sieci energetycznej
	Rozszerzenie usług telekomunikacyjnych, pozyskanie nowych operatorów
	Modernizacja i rozbudowa dróg
	Budowa sieci kanalizacyjnej
	Remont i modernizacja budynków mieszkalnych, uporządkowanie gospodarki mieszkaniowej
	Budowa i modernizacja sieci wodociągowej

	Budowa nowych mieszkań
	Rozwój systemów teleinformatycznych i tworzenie punktów publicznego dostępu do Internetu
	Opracowanie założeń do planu zaopatrzenia gminy w ciepło, energię elektryczna i paliwa gazowe
	Montaż środków finansowych z różnych źródeł 9 budżet państwa, budżety samorządów, środki finansowe podmiotów gospodarczych, programów pomocowych, funduszy celowych)
	Modernizacja istniejącej infrastruktury technicznej

[źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Opatowcu]

Kreowanie wizerunku Gminy

Działania

Opracowanie Strategii Gminy Opatowiec stanowi jedno z kluczowych zadań. Umożliwia ona nie tylko szczegółowe opisanie inicjowanych przez Gminę projektów, ale również stworzy podstawę dla kształtowanie jej pozytywnego wizerunku. Ponadto wskazane będzie utworzenie Gminnego Centrum Informacji, którego działania pozwoliłyby propagować atuty regionu i tworzyć podstawę do rozwoju funkcji turystycznej. Gmina ma zamiar aktywnie uczestniczyć w plebiscytach i konkursach sprzyjających tworzeniu jej obrazu w powiecie i województwie. Na najbliższe lata planowane jest również podjęcie współpracy partnerskiej z zaprzyjaźnionymi regionami, celem realizacji i wdrażania zadań wspólfinansowanych ze środków UE. Te kroki z całą pewnością wpłyną na ukształtowanie tożsamości lokalnej mieszkańców Gminy i poczucia dumy z miejsca, w którym żyją.

Opisane powyżej działania będą prowadzone poprzez:

- Opracowanie wieloletniego Planu Promocji Gminy
- Współprace międzyregionalna z gminami kraju i miastami partnerskimi
- Wykorzystanie symboli marketingowych (herby, barwy, hejnał, patron, logo)
- Tworzenie bieżącego systemu informowania beneficjentów pomocy
- Realizacje planu promocji i monitoring uzyskanych efektów.

Efekty

Efektem prowadzonych działań jest stworzenie w świadomości mieszkańców i turystów obrazu atrakcyjnej, rozwojowej gminy. Mieszkańcy muszą mieć świadomość przynależności do grupy społecznej, a turyści możliwość poznania historii i kultury regionu

Rozwój funkcji turystycznej

Działania

Główne działania Gminy w zakresie rozwoju funkcji turystycznych zostaną skupione wokół propagowania rozwoju tego sektora. Priorytetami gminy jest szczególnie promowanie rozwoju turystyki aktywnej i pieszej. Dlatego w najbliższych latach planowane jest prowadzenie działań umożliwiających rozbudowę infrastruktury noclegowej i gastronomicznej. Istnieje ponadto konieczność modernizacji obecnych i utworzenia nowych szlaków i tras turystycznych, które pozwoliłyby wyeksponować wartościowe obiekty zabytkowe i muzealne. Tym samym jednym z działań strategicznych Gminy Opatowiec staje się rekonstrukcja, odnowa i modernizacja posiadanego dziedzictwa kulturowego. Obecnie tworzone są projekty, których celem jest rekonstrukcja historycznych miejsc. Prowadzi się również prace zmierzające do poprawy infrastruktury technicznej: sanitarno-kanalizacyjnej, wodociągowej czy komunikacyjnej.

Efekty

Skutkiem prowadzonych prac będzie podniesienie jakości oferowanych usług turystycznych, rozbudowanie i wyspecjalizowanie oferty w tym zakresie. Odpowiednie działania marketingowe mają spowodować znaczny napływ turystów, a zachęcenie potencjalnych inwestorów do uatrakcyjniania takiego profilu działalności wpłynie na rozwój całego regionu.

Alternatywne kierunki rozwoju gospodarczego

Działania

Kierunki rozwoju gospodarczego rolnictwa polegają przede wszystkim na tworzeniu gospodarstw ekstensywnych, ekologicznych i specjalistycznych. Z tym związana jest potrzeba ochrony gleb, a tym, samym tworzenie projektów ukierunkowanych na ta dziedzinę i promujących produkcję „zdrowej żywności" oraz upraw specjalnych. W wielu wypadkach konieczna stanie się samolikwidacja gospodarstw małych, nierentownych o znikomych szansach rozwojowych. W związku z potrzebą tworzenia nowych miejsc pracy, planowane jest promowanie tworzenia produktu lokalnego, kojarzącego się potencjalnemu klientowi z regionem. Niezbędne również staje się stworzenie podstaw do rozwoju przemysłu przetwórczego, stanowiącego bezpośredniego odbiorcę płodów rolnych. W celu zachęcenia młodych ludzi do prowadzenia gospodarstw, prowadzenia działań warunkujących istnienie przemysłu rolno spożywczego i tworzenia regionalnej tożsamości wsi, na terenie gminy zostaną uruchomione punkty informacyjne dla rolników.

Efekty

Efektem przeprowadzonych działań będzie stworzenie optymalnych warunków dla rozwoju rolnictwa i ochrony warunków środowiskowych. Przekształcenie gospodarstw mało wydajnych, w działalność agroturystyczną i rozwój funkcji rolniczej na najżyźniejszych glebach, może stać się podstawą do świadczenia kompleksowych usług turystycznych. Jednocześnie zapewniona zostanie ochrona terenów objętych parkiem krajobrazowym.

Ochrona terenów krajobrazowych

Działania

Głównym atutem gminy jest niemalże nieskażone środowisko i obszar parków krajobrazowych, stanowiących największą zachętę dla turystów. Dlatego szczególnie ważna staje się ochrona terenów leśnych i parkowych. Działania w ciągu najbliższych lat będą polegały na zwiększaniu powierzchni leśnej, zwłaszcza w sąsiedztwie już istniejących skupisk i na najsłabszych glebach. Wprowadzony zostanie również całkowity zakaz zrębów i zakaz nawożenia środkami chemicznymi na obszarach źródliskowych. Przygotowuje się projekty umożliwiające

zwiększenie udziału drzewostanów bukowo-dębowych. Priorytetem staje się prowadzenie działań ukierunkowanych na racjonalna gospodarkę zasobami leśnymi.

Zabytki

Działania

Jednym z głównych atutów Gminy Opatowiec jest obok uwarunkowań przyrodniczych sieć zabytków. Stanowią one nie tylko potencjał będący podstawą dla rozwoju turystyki, ale również są źródłem czerpania cennych informacji o regionie. Dlatego działania gminy Opatowiec w tym zakresie w ciągu najbliższych lat skupią się przed wszystkim na ochronie posiadanego dziedzictwa kulturowego. Planuje się stworzenie programu ochrony zasobów zabytkowych i tradycyjnego budownictwa wiejskiego drewnianego. Zadania te będą realizowane przy współfinansowaniu krajowym i unijnym. Część dawnych drewnianych domów gminy można adoptować na cele rekreacyjne. Na terenach parkowych można realizować obiekty o cechach architektury rezydencjonalnej ze współczesną funkcją gastronomiczną lub hotelową, a także zabudowę produkcyjna o funkcji niekolidującej z warunkami ochrony. Zabudowania dworskie w majątkach gminy można adoptować na cele zaplecza turystycznego i produkcyjnego. Obiekty te stanowią, bowiem bardzo ważny element historii gminy.

Efekty

Skutkiem przyjętych działań będzie zachowanie najcenniejszych zasobów dziedzictwa kulturowego obejmujących najcenniejsze obiekty wpisane do rejestru zabytków (priorytetowo traktowane będą obiekty objęte ochrona konserwatora zabytków), inne obiekty o charakterze zabytkowym oraz ochronę krajobrazu kulturowego. Zasoby kulturowe Gminy Opatowiec staną się tym samym szansą rozwojową dla społeczeństwa gminy: pomogą budować tożsamość miejsca oraz podniosą jakość życia mieszkańców, wartość estetyczną zamieszkiwanej przestrzeni oraz wpłyną na rozwój turystyki.

Administracja publiczna

Działania:

Zadania w tym zakresie obejmują przede wszystkim tworzenie wizerunku przyjezdnej administracji i budowania relacji władza – obywatel. Niezbędnym staje się doskonalenie zawodowe kadry, wzajemna wymiana doświadczeń i integracja zespołu. Wszelkie nadwyżki budżetu powinny być przeznaczane na działania inwestycyjne i promocyjne. Wskazana jest również współpraca z organizacjami społecznymi i rządowymi. W dobie konieczności szybkiego przepływu i wymiany informacji planowane jest rozbudowa sieci internetowej i stworzenie klientom administracji dostępu do urzędu przez Internet. Jednocześnie administracja powinna

skupić się na działaniach umożliwiających koordynację i wspieranie projektów zgłaszanych przez lokalne społeczności. W tym celu, wskazana jest również współpraca z sąsiednimi gminami, powiatem i regionem oraz czerpanie najlepszych doświadczeń z tych źródeł. Takie działania mogą być prowadzone poprzez promocje i wspieranie działających i potencjalnych podmiotów gospodarczych. Powinny zostać poczynione wszelkie starania, prowadzące do ujednolicenia i aktualizacji wszelkich informacji trafiających do klientów urzędów. Planowanie strategiczne, wyznaczanie celów ogólnych i zadań szczegółowych, stworzenie spójnej z działaniami regionu strategii powinno się stać jednym z głównych kół napędowych rozwoju gminy.

Efekty

Efektem powyższych działań będzie stworzenie nowoczesnej i transparentnej administracji publicznej, której głównym celem stanie się świadczenie usług na najwyższym poziomie zarówno dla klienta wewnętrznego jak i zewnętrznego. Ponadto mieszkańcy będą mieli pełną świadomość tego, jakie działania spoczywają na administracji i jaka jest rola jej struktur. Dzięki stworzonej strategii i planowaniu strategicznemu lokalna społeczność będzie w pełni poinformowana o kierunku rozwoju gminy mogąc aktywnie brać w nim udział. Uzyska też informację o dodatkowych możliwościach finansowania zadań gminy, również ze źródeł Unii Europejskiej, a odpowiednimi działaniami będzie mogła pomóc w ich absorpcji.

Edukacja

Działania

Zadaniem priorytetowym jest opracowanie wieloletniego planu działań z uwzględnieniem wieku dzieci i tendencji demograficznych na terenie Gminy. Wskazany jest również monitoring uzyskiwanych efektów. Z uwagi na dość słabą infrastrukturę edukacyjną konieczne staje się przeprowadzenie działań modernizacyjnych oraz przebudowa dotychczasowych, bądź stworzenie nowych placówek. Ważne jest unowocześnienie istniejących sal gimnastycznych oraz budowa krytej pływalni.

Z działaniami w tym wiąże się również doposażenie placówek oświaty w niezbędny sprzęt dydaktyczny, likwidacja barier architektonicznych oraz wykorzystanie nowoczesnych technik informatycznych w prowadzeniu zajęć i pozyskiwaniu informacji. Wskazana jest również współpraca ze szkołami wyższymi i uczelniami województwa w celu popularyzowania wiedzy, zainteresowania uczniów kontynuowaniem nauki. Warto zastanowić się nad opracowaniem systemów kształcenia ustawicznego dostosowanego do potrzeb lokalnej społeczności. W związku z tym, iż Opatowiec jest zlokalizowany na terenie parku krajobrazowego wskazane jest prowadzenie działań edukacyjnych w tym kierunku.

Efekty

Skutkiem podjętych działań opisanych powyżej będzie stworzenie nowoczesnego systemu kształcenia dzieci i młodzieży ukierunkowanego na zdobywanie wiedzy, praktycznych umiejętności i samodzielności. W rozbudowanej i zmodernizowanej bazie turystycznej będzie mogła być prowadzona nie tylko działalność edukacyjna, ale również ta związana z propozycją aktywnego spędzania wolnego czasu, zarówno przez dzieci, młodzież, jak i mieszkańców.

Kultura

Działania

Wzmocnieniu winna podlegać sieć placówek kultury, w której wiodącą rolę pełnić będzie Opatowieckie Centrum Kultury, z lokalizacją stanowiącą podstawowe tworzywo ośrodka administracyjno-usługowego gminy, które wymagało będzie rozbudowy i modernizacji bazy materialnej. Wykreowanie jednolitej dla całej gminy struktury placówek pozwoli na zdynamizowanie także sieci filii sołeckich (Domy Ludowe i strażnice OSP). Tym samym możliwe stanie się szersze promowanie kultury wśród mieszkańców gminy i możliwość rozwoju ich życia kulturalnego. Podjęte zostaną również działania zmierzające do stworzenia i stałego aktualizowania Kalendarza Imprez Kulturalnych, jak przewodnika nie tylko dla lokalnej społeczności, ale także turystów odwiedzających region.

Ważnym aspektem promowania kultury, jest preferowanie działań chroniących lokalną odrębność i specyfikę kultury ludowej.

Efekty

Dzięki realizacji powyższych zadań rozszerzona zostanie oferta dla mieszkańców i turystów, efektem, czego będzie podwyższenie i urozmaicenie usług świadczonych w tym zakresie. Będzie to jednoczesna mobilizacja dla mieszkańców gminy do aktywnego udziału w życiu społeczności i dbaniu o przekazywanie tradycji i historii młodszemu pokoleniu.

Opieka zdrowotna

Działania

Obserwowany proces starzenia się mieszkańców gminy wymaga zwiększenia nakładów na opiekę społeczną. Wszelkie działania powinny zostać ukierunkowane na profilaktykę zdrowotna, prowadzona poprzez promowanie zdrowego i aktywnego stylu życia w mediach, tworzenie programów wczesnego wykrywani chorób czy też szeroki dostęp do poradnictwa medycznego. Sieć usług medycznych powinna być tworzona w sposób profesjonalny kompleksowy o szerokim zakresie i wysokiej jakości oferowanych prac, ważna jest wczesna diagnostyka i wykrywalność chorób. Powinny również zostać podjęte działania zmierzające do

podniesienia standardu wyposażenia placówek w sprzęt medyczny. Ważne jest zapewnień mieszkańcom poczucia bezpieczeństwa związanego z jakością świadczonych usług. Z całą pewnością zostanie rozbudowana oferta związana z prowadzeniem lecznictwa zamkniętego i rozwojem usług sanatoryjnych. Wskazane są również działania ukierunkowane na ulepszenie właściwego systemu transportu i dojazdu do pacjenta.

Efekty

Skutkiem podjętych działań będzie nie tylko stworzenie sytemu zapewniającego wysoki standard usług, oparty na szerokim dostępie do usług medycznych, krótkim czasie oczekiwania na pomoc lekarska oraz szybka i mobilna pomoc w nagłych przypadkach. Zapewniony zostanie także system opieki osób starszych, niedołężnych i niepełnosprawnych.

Infrastruktura

Działania

Jednym z priorytetowych działań w tym zakresie będzie modernizacja i rozbudowa dróg gminnych, stworzenie systemów ich oświetlenia i zapewnienie bezpieczeństwa jej użytkownikom. W związku z tym, iż gmina jest zlokalizowana na obszarze parku krajobraz utworzone ścieżki rowerowe i wyznaczone nowe trasy turystyczne. Takie działania spowodują, iż zostaną ochronione przez zniszczeniem najcenniejsze tereny parku. W ciągu najbliższych lat planuje się również zbudowanie niezbędnej infrastruktury w obrębie tras komunikacyjnych, takich jak chodniki, przejścia, oznakowanie i infrastruktura usługowa. Konieczne jest doprowadzenie do realizacji programów rozbudowy i modernizacji dróg powiatowych, wojewódzkich i krajowych. Nacisk zostanie położony również na konsekwentna realizacje zakładanego promienisto-pierścieniowowatego systemu ciągów komunikacyjnych zapewniających pełna przelotowość umożliwiającą sprawne rozśrodkowanie i ewakuacje ludności oraz manewry sił ratowniczych. Wskazane również będzie uruchomienie połączeń kolejowych.

Konieczne jest stworzenie sieci kanalizacyjnej i przeprowadzenie prac związanych z modernizacją i rozbudową sieci wodociągowej oraz działaniami zmierzającymi do ograniczenia zużycia wody, oszczędnego gospodarowania jej zasobami. Konieczne staje się przeprowadzeni remontów i modernizacji budynków mieszkalnych, prowadzące do eliminacji niektórych z nich z terenów zalewowych oraz stosowania zasad wyznaczania nowych terenów poza strefami zagrożeń. Jednocześnie zalecanie jest wyznaczenie na etapie sporządzania planu miejscowego w zakresie wymagań minimalnych odległości między budynkami, wynikających z potrzeby spełniania warunków prowadzenia akcji ratowniczych.

W dobie konieczności szybkiego przepływu informacji konieczne staje się rozbudowanie systemów teleinformatycznych i tworzenie publicznych centrów dostępu do Internetu.
W najbliższym czasie zostaną również opracowane założenia do planu zaopatrzenia gminy w gaz, energię i ciepło. W niedługiej perspektywie planowana jest gazyfikacja gminy, rozbudowa gazowej sieci przesyłowej. Warunki środowiskowe wymusza poszukiwanie nowych źródeł energii i korzystanie z innowacji w tej dziedzinie.

Efekty

Efektem podjętych działań będzie stworzenie nowoczesnej infrastruktury, która jednocześnie będzie zapewni ochronę dziedzictwa kulturowego. Wszelkie opisane powyżej działania będą prowadziły do podniesienia poziomu ochrony środowiska naturalnego i stworzenie podstaw do rozwoju gminy. Ulepszenie sieci komunikacyjnej, rozbudowa budynków mieszkalnych i poprawa infrastruktury technicznej będą bezpośrednim dla społeczności lokalnej skutkiem działań. Efektem pośrednim będzie napływ nowych inwestorów, tworzenie nowych miejsc pracy, a tym samym podniesienie materialnego statusu mieszkańców. Wszystkie działania w obszarze infrastruktura docelowo doprowadzą do podniesienia poziomu cywilizacyjnego i wykształceniu wizerunku nowoczesnej, ale uwarunkowanej historycznie i środowiskowo

3.3 Lista zadań istotnych dla rozwoju gminy

- Budowa sieci wodociągowej
- Budowa oczyszczalni ścieków i kanalizacji
- Rozbudowa Szkoły Podstawowej w Krzczonowie
- Budowa i modernizacja dróg na terenie gminy Opatowiec
- Rozwój przetwórstwa rolno-spożywczego
- Rozbudowa jednostek wspierania rolnictwa
- Budowa i modernizacja sieci wodociągowej
- Opracowanie założeń do planu zaopatrzenia gminy w ciepło, energię elektryczna i paliwa gazowe Gazyfikacja gminy Opatowiec
- Zorganizowanie systemu ciepłowniczego
- Pozyskiwanie niekonwencjonalnych źródeł energii
- Modernizacja sieci energetycznej
- Remont i modernizacja budynków mieszkalnych, uporządkowanie gospodarki mieszkaniowej
- Realizacja Palanów Ochrony Środowiska i Planów Gospodarki Odpadami

3.4 Lista zadań do realizacji

Biorąc pod uwagę listę zadań istotnych dla rozwoju gminy utworzono listę zadań podstawowych oraz zadań komplementarnych.

Zadania te zostały podzielone na dwie grupy:

1. Zadania objęte interwencją Programu Rozwoju Lokalnego
2. Zadania komplementarne, których realizacja odbywać się będzie między innymi w ramach Programu Ochrony Środowiska Gminy Opatowiec i Planem Zagospodarowani Przestrzennego Gminy

Zadania objęte interwencja Programu Rozwoju Lokalnego	**Zadania komplementarne wobec zadań programu**
Strefa gospodarcza	
Budowa sieci wodociągowej w m. Rogów, Wyszogród, Urzuty, Ławy	Rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacji
	Eliminowanie przydomowych zbiorników kanalizacyjnych (szamb)
	Ochrona ujęć wody, modernizacja i budowa nowych ujęć, poprawa jakości wody
	Prowadzenie efektywnej gospodarki wodno-ściekowej
Budowa sieci wodociągowej w m. Mistrzowie, Chrustowice, Kobiela, Kęsów	Rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacji
	Eliminowanie przydomowych zbiorników kanalizacyjnych (szamb)
	Ochrona ujęć wody, modernizacja i budowa nowych ujęć, poprawa jakości wody
	Prowadzenie efektywnej gospodarki wodno-ściekowej
Budowa oczyszczalni ścieków w Opatowcu i kanalizacji w miejscowości Opatowiec i miejscowości Podskale	Budowa sieci wodociągowej
	Prowadzenie efektywnej gospodarki odpadami
	Utworzenie proekologicznych wysypisk śmieci
	Ochrona źródeł poboru wody
	Stworzenie potencjalnych możliwości podłączenia nowych użytkowników sieci kanalizacyjnej
	Stworzenie systemu segregacji odpadów komunalnych i likwidacja składowiska odpadów zagrażających środowisku
Budowa kanalizacji w miejscowości Krzczonów, przystosowanie istniejącej oczyszczalni do przyjęcia ścieków z projektowanego kolektora ścieków w miejscowości Krzczonów	Budowa sieci wodociągowej
	Prowadzenie efektywnej gospodarki odpadami
	Utworzenie proekologicznych wysypisk śmieci
	Ochrona źródeł poboru wody
Rozbudowa Szkoły Podstawowej w Krzczonowie	Infrastruktura sportowa
	Tworzenie placówek kształcenia ustawicznego
	Prowadzenie współpracy regionalnej w zakresie profilu kształcenia i rynku pracy
	Wyposażenie placówek edukacyjnych
	Tworzenie ośrodków kultury

Budowa kanalizacji w gminie Opatowiec	Budowa sieci wodociągowej
	Prowadzenie efektywnej gospodarki odpadami
	Utworzenie proekologicznych wysypisk śmieci
	Ochrona źródeł poboru wody
	Prowadzenie działań melioracyjnych
Budowa i modernizacja dróg na terenie gminy Opatowiec	Modernizacja i budowa chodników przy sieciach dróg
	Budowa lokalnych obiektów mostowych
	Kompleksowe uzbrojenie terenu
	Tworzenie sieci ścieżek rowerowych

3.4.1 Lista zadań objętych interwencja Programu Rozwoju Lokalnego – okres programowania 2004-2006 i w latach 2007-2013

Zadanie nr 1

1.	Nazwa zadania	**Budowa sieci wodociągowej w m. Rogów, Wyszogród, Urzuty, Ławy**					
2.	Integracja projektu w strategii rozwoju gminy Opatowiec	**Brak strategii**					
	Obszar strategiczny						
	Cel strategiczny						
	Działanie						
3.	Beneficjent końcowy (nazwa i adres)	**Gmina Opatowiec**					
4.	Instytucje i podmioty uczestniczące we wdrażaniu	**Urząd Gminy w Opatowcu, ul. Rynek 3, 28-520 Opatowiec**					
5.	Lokalizacja zadania	**Rogów, Wyszogród, Urzuty, Ławy, Gmina. Opatowiec**					
6.	Charakterystyka zadania	**Budowa sieci wodociągowej z przyłączami dł. 17 km -121 szt. przyłączy**					
7.	Uzasadnienie wyboru zadania (zastosowane kryteria)						
8.	Zgodność z dokumentami planistycznymi	**Dokumentacja projektowa w trakcie realizacji**					
9.	Harmonogram realizacji	Nazwa etapu (fazy) realizacji zadania			Okres realizacji		
		Rok 2004 - przygotowanie map			III kwartał 2004r. - IV kwartał 2006r.		
		Rok 2005 -opracowanie dokumentacji projektowej					
		Rok 2006- realizacja zadania					
10.	Oczekiwane rezultaty realizacji zadania						
	wskaźniki produktu	▪ Długość wybudowanej sieci wodociągowej					
	wskaźniki rezultatu	▪ Liczba korzystających z sieci wodociągowej					
	wskaźniki oddziaływania	-					
11.	Przewidywane nakłady do poniesienia w okresie 2004-2006 (w tys. zł)						
	Lata	Całkowity koszt projektu (w tys. zł)	w tym (w tys. zł)				
			Budżet gminy	Budżet państwa	Prywatne	Środki UE	Inne
	2004	21,00	21,00				
	2005						
	2006	900,00	135,00	135,00		630,00	
	Razem	921,00	156,00	135,00		630,00	
12.	Przewidywane nakłady do poniesienia w następnych latach - projekty długoterminowe (w tys. zł)						
	2007						
	2008						

Zadanie nr 2

1.	Nazwa zadania	**Budowa sieci wodociągowej w m. Mistrzowie, Chrustowice, Kobiela, Kęsów**					
2.	Integracja projektu w strategii rozwoju gminy Opatowiec	**Brak strategii**					
	Obszar strategiczny						
	Cel strategiczny						
	Działanie						
3.	Beneficjent końcowy (nazwa i adres)	**Gmina Opatowiec**					
4.	Instytucje i podmioty uczestniczące we wdrażaniu	**Urząd Gminy w Opatowcu, ul. Rynek 3, 28-520 Opatowiec**					
5.	Lokalizacja zadania	**Mistrzowie, Chrustowice, Kobiela, Kęsów, Gmina Opatowiec**					
6.	Charakterystyka zadania	**Budowa sieci wodociągowej z przyłączami dł. 13,5 km - 63 szt. przyłączy**					
7.	Uzasadnienie wyboru zadania (zastosowane kryteria)						
8.	Zgodność z dokumentami planistycznymi	**Dokumentacja projektowa w trakcie realizacji**					
9.	Harmonogram realizacji	Nazwa etapu (fazy) realizacji zadania	Okres realizacji				
		Rok 2004 przygotowanie map	III kwartał 2004r. - IV kwartał 2007r.				
		Rok 2006 opracowanie dokumentacji projektowej					
		Rok 2007 Realizacja zadania					
10.	Oczekiwane rezultaty realizacji zadania						
	wskaźniki produktu	Długość wybudowanej sieci wodociągowej					
	wskaźniki rezultatu	Liczba korzystających z sieci wodociągowej					
	wskaźniki oddziaływania	-					
11.	Przewidywane nakłady do poniesienia w okresie 2004-2006 (w tys. zł)						
	Lata	Całkowity koszt projektu (w tys. zł)	w tym (w tys. zł)				
			Budżet gminy	Budżet państwa	Prywatne	Środki UE	Inne
	2004	26,00	26,00				
	2005						
	2006	26,00	26,00				
	Razem	52,00	52,00				
12.	Przewidywane nakłady do poniesienia w następnych latach - projekty długoterminowe (w tys. zł)						
	2007	750,00	112,5 0	112,50		525,00	
	2008						
	Razem						

Zadanie nr 3

1.	Nazwa zadania	**Budowa oczyszczalni ścieków w Opatowcu i kanalizacji w miejscowości Opatowiec i miejscowości Podskale**					
2.	Integracja projektu w strategii rozwoju gminy Opatowiec	**Brak strategii**					
	Obszar strategiczny						
	Cel strategiczny						
	Działanie						
3.	Beneficjent końcowy (nazwa i adres)	**Gmina Opatowiec**					
4.	Instytucje i podmioty uczestniczące we wdrażaniu	**Urząd Gminy w Opatowcu, ul. Rynek 3, 28-520 Opatowiec**					
5.	Lokalizacja zadania	**Miejscowości Podskalne i Opatowiec, Gmina Opatowiec**					
6.	Charakterystyka zadania	**Budowa oczyszczalni ścieków i kanalizacji z przykanalikami dł. 2,0 km**					
7.	Uzasadnienie wyboru zadania (zastosowane kryteria)						
8.	Zgodność z dokumentami planistycznymi	**Brak dokumentacji**					
9.	Harmonogram realizacji	Nazwa etapu (fazy) realizacji zadania			Okres realizacji		
		Rok 2006 – 2007 opracowanie dokumentacji projektowej			I kwartał 2006r. - IV kwartał 2009r.		
		Rok 2008-2009 realizacja zadania					
10.	Oczekiwane rezultaty realizacji zadania						
	wskaźniki produktu	Liczba wybudowanych oczyszczalni ścieków					
	wskaźniki rezultatu	Ilość oczyszczonych ścieków					
	wskaźniki oddziaływania	-					
11.	Przewidywane nakłady do poniesienia w okresie 2004-2006 (w tys. zł)						
	Lata	Całkowity koszt projektu (w tys. zł)	w tym (w tys. zł)				
			Budżet gminy	Budżet państwa	Prywatne	Środki UE	Inne
	2004	750,00	187,5			562,5	
	2005						
	2006						
	2007						
	2008						
	Razem	750,00	187,5			562,5	

Zadanie nr 4

1.	Nazwa zadania	**Budowa kanalizacji w miejscowości Krzczonów, przystosowanie istniejącej oczyszczalni do przyjęcia ścieków z projektowanego kolektora ścieków w miejscowości Krzczonów**					
2.	Integracja projektu w strategii rozwoju gminy Opatowiec	**Brak strategii**					
	Obszar strategiczny						
	Cel strategiczny						
	Działanie						
3.	Beneficjent końcowy (nazwa i adres)	**Gmina Opatowiec**					
4.	Instytucje i podmioty uczestniczące we wdrażaniu	**Urząd Gminy w Opatowcu, ul. Rynek 3, 28-520 Opatowiec**					
5.	Lokalizacja zadania	**Miejscowość Krzczonów, Gmina Opatowiec**					
6.	Charakterystyka zadania	**Przystosowanie istniejącej oczyszczalni ścieków i budowa kanalizacji w miejscowości Krzczonów**					
7.	Uzasadnienie wyboru zadania (zastosowane kryteria)						
8.	Zgodność z dokumentami planistycznymi	**Brak dokumentacji**					
9.	Harmonogram realizacji	Nazwa etapu (fazy) realizacji zadania	Okres realizacji				
		Rok 2009 -opracowanie dokumentacji projektowej	I kwartał 2009r. - IV kwartał 2010r.				
		Rok 2010- Realizacja zadania					
10.	Oczekiwane rezultaty realizacji zadania						
	wskaźniki produktu	Długość wybudowanej sieci kanalizacyjnej					
	wskaźniki rezultatu	Długość sieci kanalizacji na terenie gminy					
	wskaźniki oddziaływania	-					
11.	Przewidywane nakłady do poniesienia w okresie 2004-2006 (w tys. zł)						
	Lata	Całkowity koszt projektu (w tys. zł)	w tym (w tys. zł)				
			Budżet gminy	Budżet państwa	Prywatne	Środki UE	Inne
	2004						
	2005						
	2006						
	Razem						
12.	Przewidywane nakłady do poniesienia w następnych latach - projekty długoterminowe (w tys. zł)						
	2007	20,00	5,00			15,00	
	2008	200,00	50,00			150,00	
	Razem	220,00	55,00			165,00	

Zadanie nr 5

1.	Nazwa zadania	**Rozbudowa Szkoły Podstawowej w Krzczonowie**					
2.	Integracja projektu w strategii rozwoju gminy Opatowiec	**Brak strategii**					
	Obszar strategiczny						
	Cel strategiczny						
	Działanie						
3.	Beneficjent końcowy (nazwa i adres)	**Gmina Opatowiec**					
4.	Instytucje i podmioty uczestniczące we wdrażaniu	**Urząd Gminy w Opatowcu, ul. Rynek 3, 28-520 Opatowiec**					
5.	Lokalizacja zadania	**Miejscowość Krzczonów, Gmina Opatowiec**					
6.	Charakterystyka zadania	**Budowa Sali gimnastycznej przy Szkole Podstawowej w Krzczonowie**					
7.	Uzasadnienie wyboru zadania (zastosowane kryteria)						
8.	Zgodność z dokumentami planistycznymi	**Brak dokumentacji**					
9.	Harmonogram realizacji	Nazwa etapu (fazy) realizacji zadania			Okres realizacji		
		Rok 2010 Opracowanie dokumentacji projektowej					
		Rok 2010-2013 Realizacja zadania					
10.	Oczekiwane rezultaty realizacji zadania						
	wskaźniki produktu	Powierzchnia zmodernizowanych szkół					
	wskaźniki rezultatu	Liczba osób korzystających z infrastruktury społeczno-edukacyjnej					
	wskaźniki oddziaływania	-					
11.	Przewidywane nakłady do poniesienia w okresie 2004-2006 (w tys. zł)						
	Lata	Całkowity koszt projektu (w tys. zł)	w tym (w tys. zł)				
			Budżet gminy	Budżet państwa	Prywatne	Środki UE	Inne
	2004						
	2005						
	2006						
	Razem						
	Przewidywane nakłady do poniesienia w następnych latach - projekty długoterminowe (w tys. zł)						
	2010	3 000,00	750,00			2 250,00	
	2011						
	2012						
	2013						
	Razem	3 000,00	750,00			2 250,00	

Zadanie nr 6

1.	Nazwa zadania	**Budowa kanalizacji w gminie Opatowiec**					
2.	Integracja projektu w strategii rozwoju gminy Opatowiec	**Brak strategii**					
	Obszar strategiczny						
	Cel strategiczny						
	Działanie						
3.	Beneficjent końcowy (nazwa i adres)	**Gmina Opatowiec**					
4.	Instytucje i podmioty uczestniczące we wdrażaniu	**Urząd Gminy w Opatowcu, ul. Rynek 3, 28-520 Opatowiec**					
5.	Lokalizacja zadania	**Rogów, Wyszogród, Urzuty, ławy, Senisławice, Ksany, Kocina, Kamienna, Charbinowice, Trębaczów, Rzemienowice, Mistrzowie, Kęsów, Chrustowice**					
6.	Charakterystyka zadania						
7.	Uzasadnienie wyboru zadania (zastosowane kryteria)						
8.	Zgodność z dokumentami planistycznymi	**Brak dokumentacji**					
9.	Harmonogram realizacji	Nazwa etapu (fazy) realizacji zadania	Okres realizacji				
		Rok 2010 Opracowanie dokumentacji projektowej					
		Rok 2010-2013 Realizacja zadania					
10.	Oczekiwane rezultaty realizacji zadania						
	wskaźniki produktu	Długość wybudowanej sieci kanalizacyjnej					
	wskaźniki rezultatu	Długość sieci kanalizacyjnej na terenie gminy					
	wskaźniki oddziaływania						
11.	Przewidywane nakłady do poniesienia w okresie 2004-2006 (w tys. zł)						
	Lata	Całkowity koszt projektu (w tys. zł)	w tym (w tys. zł)				
			Budżet gminy	Budżet państwa	Prywatne	Środki UE	Inne
	2004						
	2005						
	2006						
	Razem						
12.	Przewidywane nakłady do poniesienia w następnych latach - projekty długoterminowe (w tys. zł)						
	2010	10 000,00	2 500,00			7 500,00	
	2011						
	2012						
	2013						
	Razem	1 000,00	2 500,00			7 500,00	

Zadanie nr 7

1.	Nazwa zadania	**Budowa i modernizacja dróg na terenie gminy Opatowiec**					
2.	Integracja projektu w strategii rozwoju gminy Opatowiec	**Brak strategii**					
	Obszar strategiczny						
	Cel strategiczny						
	Działanie						
3.	Beneficjent końcowy (nazwa i adres)	**Gmina Opatowiec**					
4.	Instytucje i podmioty uczestniczące we wdrażaniu	**Urząd Gminy w Opatowcu, ul. Rynek 3, 28-520 Opatowiec**					
5.	Lokalizacja zadania	**Gmina Opatowiec**					
6.	Charakterystyka zadania	**Modernizacja i budowa dróg gminnych**					
7.	Uzasadnienie wyboru zadania (zastosowane kryteria)						
8.	Zgodność z dokumentami planistycznymi	**Brak dokumentacji**					
9.	Harmonogram realizacji	Nazwa etapu (fazy) realizacji zadania			Okres realizacji		
					I kwartał 2005r. - IV kwartał 2013r.		
10.	Oczekiwane rezultaty realizacji zadania						
	wskaźniki produktu	Długość wybudowanych dróg					
	wskaźniki rezultatu	Liczba osób korzystających z infrastruktury drogowej					
	wskaźniki oddziaływania	-					
11.	Przewidywane nakłady do poniesienia w okresie 2004-2006 (w tys. zł)						
	Lata	Całkowity koszt projektu (w tys. zł)	w tym (w tys. zł)				
			Budżet gminy	Budżet państwa	Prywatne	Środki UE	Inne
	2004						
	2005						
	2006	1 750,00	437,50			1312,50	
	Razem	1 750,00	437,50			1312,50	
12.	Przewidywane nakłady do poniesienia w następnych latach - projekty długoterminowe (w tys. zł)						
	2008	1 750,00	437,50			1312,50	
	2010	1 750,00	437,50			1312,50	
	Razem	3 500,00	875,00			2625,00	

3.4.2 *Charakterystyka zadań realizowanych w ramach Programu Rozwoju Lokalnego w latach 2004-2006 i perspektywicznie w latach 2007 – 2013*

Zgodnie z planami gminy na najbliższe lata główne zadania skupiają się na realizacji inwestycji związanych z budową, modernizacją i rozbudową kanalizacji oraz oczyszczalni ścieków. Słabo rozwinięta sieć kanalizacji sanitarnej w Gminie Opatowiec znacznie obniża jej atrakcyjność inwestycyjną. Dobrze zorganizowany system kanalizacyjny znajduje się jedynie w miejscowości Krzczonów, a większość ścieków jest odprowadzane do przydomowych szamb. Działania takie są uwarunkowane przed wszystkim wymogami w zakresie ochrony środowiska i brakiem tego typu infrastruktury na terenie gminy. Ponadto prowadzone będą również inwestycje związane z gospodarką wodno-ściekową oraz pełnym zwodociagowaniem gminy Opatowiec. Konieczna staje się ochrona wód przed zanieczyszczeniem, zapewnienie wody spełniającej wymagane standardy, która może być użytkowana do celów spożywczych i dla przemysłu przetwórczego. Ważne jest prowadzenie racjonalnego gospodarowania zasobami wodnymi zgodne z zasadą zrównoważonego rozwoju. Na terenie brak jest zorganizowanego systemu odprowadzania wód deszczowych i ich oczyszczania, dlatego konieczne staje się podjecie szeregu działań zmierzających do stworzenie efektywnego systemu gospodarki wodno-ściekowej.

Ponadto planowane są inwestycje związane z przebudową infrastruktury edukacyjnej oraz drogowej. Działania w tym zakresie zostaną podjęte w latach 2007-2013.

4. Oczekiwane wskaźniki osiągnięć Planu Rozwoju Lokalnego

Wyszczególnienie zadań		Wskaźnik osiągnięć programu	
		Produkt	**Rezultat**
Zadania objęte interwencja Programu Rozwoju Lokalnego			
1	Budowa sieci wodociągowej w m. Rogów, Wyszogród, Urzuty, Ławy	▪ Długość wybudowanej sieci wodociągowej	▪ Liczba korzystających z sieci wodociągowej
2	Budowa sieci wodociągowej w m. Mistrzowie, Chrustowice, Kobiela, Kęsów	▪ Długość wybudowanej sieci wodociągowej	▪ Liczba korzystających z sieci wodociągowej
3	Budowa oczyszczalni ścieków w Opatowcu i kanalizacji w miejscowości Opatowiec i miejscowości Podskale	▪ Liczba wybudowanych oczyszczalni ścieków	▪ Ilość oczyszczonych ścieków
4	Budowa kanalizacji w miejscowości Krzczonów, przystosowanie istniejącej oczyszczalni do przyjęcia ścieków z projektowanego kolektora ścieków w miejscowości Krzczonów	▪ Długość wybudowanej sieci kanalizacyjnej	▪ Długość sieci kanalizacji na terenie gminy
5	Rozbudowa Szkoły Podstawowej w Krzczonowie	▪ Powierzchnia zmodernizowanych szkół	▪ Liczba osób korzystających z infrastruktury społeczno-edukacyjnej
6	Budowa kanalizacji w gminie Opatowiec	▪ Długość wybudowanej sieci kanalizacyjnej	▪ Długość sieci kanalizacyjnej na terenie gminy
7	Budowa i modernizacja dróg na terenie gminy Opatowiec	▪ Długość wybudowanych dróg	▪ Liczba osób korzystających z infrastruktury drogowej

5. Plan finansowy na lata 2004-2013

Dla prowadzenia dalszych analiz i konstruowania wieloletniego planu rozwoju założono realizację z realnych poziomem wydatków i pozyskaniem bezzwrotnej pomocy zewnętrznej na poziomie co najmniej 75%.

Lp.	Nazwa zadania	Czas realizacji 2004 – 2013	Nakłady do poniesienia	Źródło Finansowania
1.	Budowa sieci wodociągowej w miejscowości Rogów, Wyszogród, Urzuty, Ławy	X	921 000,00	• budżet gminy • budżet państwa • ERDF
2.	Budowa sieci wodociągowej w miejscowości Mistrzowiece, Chrustowiece, Kobiela, Kęsów	X	802 000,00	• budżet gminy • budżet państwa • ERDF
3.	Budowa oczyszczalni ścieków w Opatowcu i kanalizacji w miejscowości Opatoweic i Podkale	X	750 000,00	• budżet gminy • budżet państwa • ERDF
4.	Budowa kanalizacji w m miejscowości Krzczonów, przystosowanie istniejącej oczyszczalni do przyjęcia ścieków z projektowanego kolektora ścieków w miejscowości Krzczonów.	X	220 000,00	• budżet gminy • budżet państwa • ERDF
5.	Budowa Szkoły Podstawowej w Krzczonowie	X	3 000 000,00	• budżet gminy • budżet państwa • ERDF
6.	Budowa kanalizacji w Gminie Opatowiec	X	10 000 000,00	• budżet gminy • budżet państwa • ERDF
7.	Budowa i modernizacja dróg na terenie gminy Opatowiec	X	3 500 000,00	• budżet gminy • budżet państwa • ERDF

6. System wdrażania, sposoby monitorowania, oceny i komunikacji społecznej

6.1 System wdrażania Planu Rozwoju Lokalnego Gminy Opatowiec

Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Opatowie stanowi dokument o charakterze programu operacyjnego. Zadania realizowane będą przy pomocy komórek organizacyjnych Urzędu Gminy Opatowiec oraz przez jego jednostki organizacyjne i podległe.

Wdrażanie zadań w ramach Planu Rozwoju Lokalnego obejmuje:

1. Fazę dokumentacyjną
    - Przygotowanie studium wykonalności, – jeśli jest wymagane,
    - Przygotowanie raportu oddziaływania na środowisko, – jeśli jest wymagany,
    - Przygotowanie dokumentacji technicznej - jeśli jest wymagany,
    - Uzyskanie pozwolenia na budowę - jeśli jest wymagany,
    - Inne - jeśli jest wymagany.
2. Zapewnienie środków finansowych niezbędnych do zrealizowania zadania:
    - Przygotowanie i złożenie w wymaganym terminie wniosku o dofinansowanie, jeśli jest wymagany zadania,
    - Podpisanie umowy o dofinansowanie zadania.
3. Faza realizacji zadania:
    - Wyłonienie wykonawcy zadania zgodnie z Ustawa Prawo Zamówień Publicznych
    - Realizacja zadnia zgodnie z dokumentacją techniczną oraz założeniami określonymi we wniosku o dofinansowanie zadania i umowie o dofinansowanie zadania.
4. Faza rozliczeniowa i sprawozdawcza:
    - Przedłożenie wniosku o płatność częściową/ lub końcową
    - Raportowanie zgodnie z umowa o dofinansowanie zadania

6.2 Monitoringu wdrażania Planu Rozwoju Lokalnego Gminy Opatowiec

Monitoring wdrażania Programu Rozwoju Lokalnego będzie realizowany w oparciu o gromadzone informacje na temat podejmowanych działań i uzyskiwanych w ich wyniku wskaźników. Za zbieranie informacji i sprawozdawczość odpowiedzialne będą osoby

wyznaczone przez władze gminy. W miarę możliwości cała dokumentacja będzie prowadzona w formie papierowej i elektronicznej i przechowywana w Urzędzie Gminy Opatowiec.
Informacje o nieprawidłowościach będą przekazywane w formie pisemnej władzom gminy, celem podjęcia działań warunkujących pełną realizację zamierzonych inwestycji.

6.3 Public Relations Planu Rozwoju Lokalnego Gminy Opatowiec

Proces wdrażania Planu Rozwoju Lokalnego powinien być procesem publicznym, w realizację w tak skomplikowanych czasach, w jakich przyszło nam żyć muszą zaangażować się radni, pracownicy Urzędu Gminy i jednostek organizacyjnych gminy, mieszkańcy Gminy w przeciwnym wypadku wdrażanie w życie PRL będzie skomplikowane. Niniejszy dokument nie ma, być może, charakteru ekspansywnego, należy jednak pamiętać, że jest to wielki krok zmierzający do kierowania gminą w sposób aktywny, perspektywiczny i uporządkowany realizacja przyjętych zadań z całą pewnością doprowadzi do takiego rozwoju Gminy, jakiego oczekiwaliby mieszkańcy i władze Opatowca. Szeroka akcja informacyjna władz gminy jest jednym z podstawowych gwarantów jego skutecznego wdrażania. *Public Relations* określa się jako planowane i ciągłe wysiłki mające na celu stanowienie i utrzymanie wzajemnego zrozumienia między władzą gminną a społeczeństwem. Działania gminy w zakresie *public relations* są prezentowaniem całej działalności gminy związanej z wdrażaniem Planu Rozwoju Lokalnego i wszystkich jego funkcji w procesie zaspokajania potrzeb społecznych. Jest to koncepcja zmniejszania dystansu miedzy gminą a mieszkańcami. Tylko konsekwencja we wdrażaniu celów i planów inwestycyjnych zamieszczonych w niniejszym dokumencie sprawi, że mieszkańcy Gminy Opatowiec nabiorą zaufania do władz gminnych, będą chętnie inwestować w swoje dobra materialne, zakładać własne warsztaty pracy, aktywnie uczestniczyć w życiu publicznym. Urzeczywistnienie proponowanych kierunków rozwoju sprawi, że gmina wykorzysta swoje mocne strony i nadarzające się szanse oraz będzie pokonywała swoje słabe strony i aktywnie opierała się zagrożeniom płynącym z otoczenia zewnętrznego.
Plan Rozwoju Lokalnego wymagał będzie ciągłej kontroli i modyfikacji przyjętych rozwiązań, stosownie do zmieniających się warunków wewnętrznych i zewnętrznych. Dla jego powodzenia konieczne jest zaangażowanie nie tylko władz gminnych, pracowników Urzędu Gminy ale również instytucji życia gospodarczego, społecznego, kulturalnego a także samych mieszkańców naszej gminy.

7. Zakończenie

Gmina Opatowiec przy aktywnym udziale społeczności lokalnej opracowała i przyjęła do realizacji zadania zapisanie w uchwale budżetowej oraz niniejszym dokumencie. Część z nich zostanie wykonana w najbliższym roku, jednakże większość wymaga dużego wsparcia ze strony budżetu państwa czy budżetu UE lub innych źródeł finansowania, znacznie przekraczając możliwości finansowe Gminy Opatowiec.

8. Spis literatury

- *Opatowiec - tysiąc lat dziejów*, Stanisław M. Przybyszewski, Andrzej Bienias, Seweryn J. Łukasik, Kielce 2000
- *Program Ochrony Środowiska dla Gminy Opatowiec*, Kielce 2004r., Przedsiębiorstwo Usług Geologicznych „Kielkart"
- *Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Opatowiec*, Kielce 2004r., Przedsiębiorstwo Usług Geologicznych „Kielkart"
- *Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego*, Kielce, czerwiec 2000r.
- *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego*, Kielce 2002 Przedsiębiorstwo Projektowania i usług inwestycyjnych „Abakus"
- *Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego*, Kielce, czerwiec 2000r.
- *Rocznik Statystyczny Województw 2004*, Główny Urząd statystyczny Warszawa grudzień 2004r.
- *Mapa Sozologiczna Bejce*, Główny Urząd Geodezji i Kartografii, Białystok 2000r.

9. Załączniki

Załącznik nr 1 – raport z realizacji Planu Rozwoju Lokalnego

RAPORT Z WYKONANIA ZADANIA REALIZOWANEGO W RAMACH PLANU ROZWOJU LOKALNEGO GMINY OPATOWIEC

1. Nr zadania w ramach Planu Rozwoju Lokalnego Gminy Opatowiec

   ……

2. Tytuł zadania

   ……

   ……

3. Okres objęty raportem……..-……

4. Opis działań realizowanych w okresie sprawozdawczym

   ……

   ……

   ……

   ……

5. Harmonogram rzeczowy projektu

Lp.	Nazwa działania	Planowany termin realizacji	Rzeczywisty termin realizacji	Przyczyny zmiany terminu, (jeśli wystąpiły)
1.				
2.				
3.				
…				

6. Harmonogram finansowy projektu:

Lp.	Nazwa działania	Planowany wydatek		Rzeczywisty wydatek		Przyczyny zmiany terminu, (jeśli wystąpiły)
		Kwota	Źródło	Kwota	Źródło	
1.						
2.						
3.						

7. Dodatkowe informacje i uwagi……

.....

.....

.....

.....

8. Raport sporządził:.....

....

miejscowość i data podpis i pieczęć osoby upoważnionej